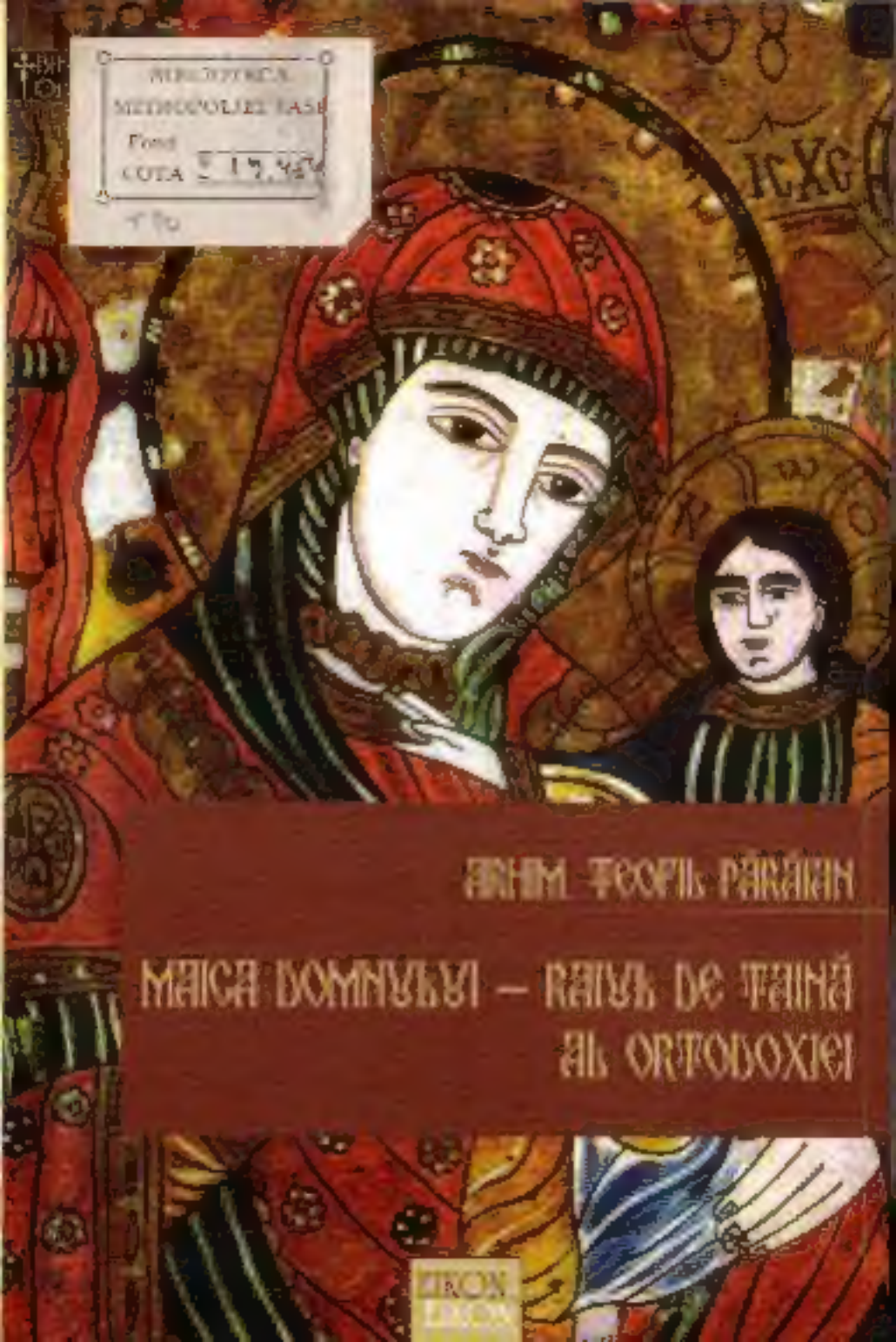

BIROU
METROPOLITEN
Fond
COTA 17.45

770

ANIMĂȚI PĂRĂMII

MAICA DOMNULUI – RAUL DE TAINĂ
AL ORTODOXIEI

LIBR
LIBR

ARHIM. TEOFIL. PĂRĂIAN

MAICA DOMNULUI — RĂDĂCINA DE TRAI AL ORTODOXIEI

ARHIM. TEOFIL PĂRĂIAN

MAICA DOMNULUI — RAIAL

DE TAINĂ

AL ORTODOXIEI

Carte apărută cu binecuvântarea
 Î.P.S. Nicolae Corneanu,
 Mitropolitul Banatului

Ediție îngrijită de **Fabian Anton**

Cuvânt înainte de **Ieromonah
 Serafim Gheorghe Pătrunjel**

Postfață de **Mihai Neamțu**

Imagine coperta I: *Pravala și Pravala*, Săcuți Bistriței, primul jumătate a secolului al XIX-lea, Colecția Jimu, Muzeul Olteniei, Craiova

Fotografia autorului de pe coperta a IV-a: *Marina Caracul*

Carte apărută în colaborare cu
 ARHIVA CULTURALĂ ROMÂNĂ
 (www.inhodata.ro/home.ro)

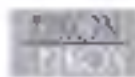
Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
TEOFIL PĂRĂIAN, arhimandrit
 Maica Domnului - Raial de taină al ortodoxiei /
 arhimandrit Teofil Părăian. - Cluj-Napoca: Editura Hikon,
 2003

(Biblioteca ortodoxă)
 ISBN 973-86182-1-5

202-931

© Editura HIKON

3400 Cluj-Napoca, str. Dărnăvoșilor nr. 15, ap. 11
 tel. 0740187109, E-mail: editura@hikon.ro

COLECȚIA „BIBLIOTECA ORTODOXĂ” APARE CU
BINECUVÂNTAREA LP.S. NICOLAE CORNEANU,
MITROPOLITUL BANATULUI,
ȘI ESTE COORDONATĂ DE FABIAN ANTON

Cuvânt de întâmpinare a colecției

Recent, în domeniul literaturii religioase a avut loc un adevărat eveniment marcat de apariția colecției „Biblioteca ortodoxă” la editura clujeană „Eikon”. Îngrijită de cunoscutul publicist Fabian Anton, Serpui colecției de față este acela de a pune în lumină aspectele mai importante ale universului ortodox, astfel încât cititorul să-și formeze o imagine cât mai clară și cuprinzătoare a ceea ce a fost, este și va fi Ortodoxia în epocul românesc în special, dar nu numai. Vor fi publicate cărți aparținând unor mari duhovnici, scrieri de atitudine și apologetice a Ortodoxiei, lucrări de teologie și istorie a Bisericii Ortodoxe Române, contribuții remarcabile ale unor oameni de cultură români la promovarea spiritualității ortodoxe românești, traduceri din cultura universală privitoare la lumea ortodoxă. Inaugurarea colecției va consta în apariția a două lucrări de referință: *Maica Domnului – Rădăcina ortodoxiei* a Cuviosului Arhimandrit Teofil Pătrășan și *Îndreptar de spovedanie* al Cuviosului Arhimandrit Ilie Cleopa. Vor urma alte numeroase scrieri importante, printre care o antologie de texte referitoare la Ortodoxia românească, datorată marelui scriitor convertit la creștinism, monahul Nicolae Strinhardt, antologie alcătuită de Ioan Putea.

Lucrările din această colecție se doresc a fi un îndrumător pentru cititori de a cunoaște și aprofunda trecutul și prezentul Bisericii noastre, rădăcina ei în spiritualitatea poporului și, mai ales, să determine pe orice credincios să trăiască și să aplice în viața de fiecare zi principiile religiei în care s-a botezat.

Fie ca năzuințele către care aspiră noua „Biblioteca ortodoxă” să fie binecuvântate de atotputernicul Dumnezeu și să ne bucure de roadele dorite.

† Nicolae Mitropolitul Banatului

Părintele Teofil Duhovnicul

În întreaga țară, în rândurile credincioșilor și nu numai ale lor, este cunoscută Mănăstirea „Brâncoveanu” de la Sâmbăta de Sus.

Majoritatea oamenilor o știu sub numele de Mănăstirea „Sâmbăta”. Numele de mănăstire „Brâncoveanu” i-a fost dat de al doilea ctitor al ei, mitropolitul Nicolae Bălan, întru amintirea celui ce a ridicat această mănăstire în jurul anului 1700, voievodul martir Constantin Brâncoveanu, domnitorul de atunci al Țării Românești, „boier vechi și domn creștin” cum îl numește balada și cum a rămas în conștiința populară până astăzi.

Mănăstirea e cunoscută ca locaș de rugăciune, loc binecuvântat de Dumnezeu, oază de liniște – „picior de plai și gură de rai”, dar și ca loc de alinare a suferințelor, de tămăduire trupească și sufletească, de întărire a credinței, sporire a nădejdi și izvor de dragoste, și aceasta prin călugării și mai ales prin duhovnicii ei. Și e normal să fie așa deoarece mănăstirile sunt locașuri în care își duc viața călugării, oameni ce în căutarea și apropierea de Dumnezeu încearcă și trebuie să fie mereu cu un pas înaintea celorlalți credincioși.

A rânduit Dumnezeu ca mănăstirea de la Sâmbăta să fie cunoscută și prin părintele Teofil, cunoscutul ei duhovnic, unul din marii duhovnici ai neamului nostru. Când spui „Mănăstirea Sâmbăta”, te gândești la părintele Teofil, iar când spui „părintele Teofil”, sigur nu-l poți despărți de Mănăstirea de la Sâmbăta, al cărei viețuitor este.

Părintele Teofil s-a născut într-un sat în apropiere de Sibiu, numit Topârcea, din părinți plugari, fiind cel mai mare dintre patru frați. Și-a început viața conștientă ca nevătător, ceea ce înseamnă că s-a născut nevătător. Între 1935-1940 a urmat o școală specială la Cluj, pe care a fost nevoit s-o întrerupă doi ani din cauza războiului, apoi a făcut o clasă la o școală specială la Timișoara, după care, între anii 1943-1948 a urmat liceul, pe atunci Colegiul „Diaconovici” din Timișoara, liceu pentru văzători. Între 1948-1952 a urmat Institutul Teologic din Sibiu, luându-și licența în teologie. La Mănăstirea Sâmbăta a venit la 1 aprilie 1953 și în același an a fost tons în monahism de mitropolitul Nicolae Bălan. În 1960 a fost hirotonit diacon în mod excepțional de mitropolitul Nicolae Colan, iar în 1983 a fost hirotonit preot de Înalt Prea Sfinșitul Antonie, Mitropolitul Ardealului. În 8 septembrie 1988 a primit treapta de Arhimandrit.

Acum părintele e în mănăstire de 43 de ani și stă, cum spune, într-un loc unde „îi place”, tot el numind mănăstirea: „Poarta cerului”, „Tinda Raiului”, „Casa lui Dumnezeu” și „Locul împlinirilor”, bucurându-se că Dumnezeu l-a ales și l-a primit să stea într-un astfel de loc.

Duhovnic pentru monahi și mireni

Se știe că marii noștri duhovnici se găsesc în general în mănăstiri, aceste „Case ale lui Dumnezeu” fiind locuri de o mai mare prezență a Duhului lui Dumnezeu, locuri deasupra cărora și în care mai mult ca în alte părți plutește Duhul lui Dumnezeu. La mănăstiri vin de cele mai multe ori oameni mai mult sau mai puțin împovărați de păcate pentru a se despovăra de ele și a se umple de Duhul lui Dumnezeu. În această lucrare

credincioșii sunt conduși, ajutați de duhovnici, mai ales în Sfânta Taină a Spovedaniei, duhovnicii fiind, așa cum le spune și numele, oameni care-l poartă și-l împărtășesc pe Duhul Sfânt tuturor celor dornici de despățimire și îndumnezeire.

Cei ce vin în acest scop la Mănăstirea Brâncoveanu întreabă de obicei de părintele Teofil. El, deși lipsit de vedere, este luminat de Dumnezeu cu lumina cunoștinței, pe care este gata s-o împărtășească tuturor celor ce o caută. Părintele este căutat deci pentru a împărtăși lumina, pentru că este un om al bucuriei, un om gata să-i facă și pe alții să se bucure. Părintele Teofil e căutat și pentru felul în care îl înțelege și îl prezintă pe Dumnezeu. Și acest Dumnezeu e „milostiv și iubitor de oameni”, are „milă și îndurări”, îl așteaptă mereu pe fiecare fiind gata să-l „miluiască și să-l mântuiască”. Dumnezeu, așa cum îl înțelege părintele Teofil, este de fapt Dumnezeu Cel propovăduit de Biserică, Cel prezentat de sfințele slujbe. Care așteaptă pe fiecare pentru că „dragostea Lui față de cel mai mare păcătos e mai mare decât dragostea celui mai mare sfânt față de El”.

A. Duhovnic pentru călugări

Înainte de a arăta ce înseamnă părintele Teofil pentru majoritatea credincioșilor trebuie să ne oprim la relația lui de duhovnic cu fiii sufletești din mănăstirea al cărei membru este.

Părintele Teofil este duhovnicul obștei mănăstirii. Fiind acum la vârsta unei depline maturități duhovnicești, el are deja formată o vastă privire de ansamblu asupra însemnătății monahismului, asupra modului în care trebuie să se comporte cineva care vrea să meargă pe această cale, are o metodă de lucru, niște principii pe care le cere respectate de toți cei ce vor să viețuiască în

mănăstire și care, în fond, nu sunt doar ale lui, ci sunt ale Bisericii. Am afirmat deja că părintele are mare încredere în bunătatea lui Dumnezeu, în iubirea Lui față de noi, dar părintele insistă pe faptul că Dumnezeu îl iartă pe cel care se pocăiește, pocăința însemnând părăsirea păcatului. El afirmă cu tărie că Dumnezeu e dispus și se bucură să primească pe oricine, cu condiția, însă, ca acesta să rupă cu viața de păcat de mai înainte și „să ducă o viață pe care să o poată binecuvânta Dumnezeu și pe care o binecuvântează de fapt”.

Ca duhovnic al mănăstirii, părintele Teofil îi primește pe toți monahii ce în lupta duhovnicească vor să fie povățuiți de dânsul. Din păcate, în condițiile destul de libertine ce se constată astăzi chiar și în mănăstiri, neexistând o constrângere, mulți îl evită pentru a vieși după bunul lor plac, lucru ce duce la scăderea nivelului duhovnicesc-moral din mănăstire, la scăderea prestigiului monahismului. Cei care vor să fie îndrumați de părintele Teofil trebuie să știe că ei urmează să împlinească ceea ce le cere duhovnicul, că el trebuie ascultat, că un călugăr trebuie să asculte, nu să negocieze în problema ascultării. Cei îndrumați de părintele Teofil trebuie să fie nelipsiți de la sfintele slujbe, trebuie să-și împlinească datoriile la locurile unde sunt puși, să nu facă nimic fără binecuvântare, să lucreze oriunde sunt puși ca pentru Dumnezeu, „să facă fiecare lucru ca ultimul din viață și singurul prin care se mântuiesc”. Astfel, toți cei care sunt sinceri în relația lor cu duhovnicul, toți care îi urmează sfaturile nu se poate să nu ajungă la bine. Se și constată că, în mănăstire, cei ce sunt iubitori ai rugăciunii, cei care-și împlinesc corect datoriile sunt în general tocmai aceia care se spovedesc la părintele Teofil. Celulți, de obicei, îl evită sau, în cazul în care dânsul le atrage atenția pentru ceva, sunt gata a spune

nu că le vrea binele, ci că are ceva cu ei. Părintele chiar afirmă că, dacă cineva e prieten cu el, acela e „om cumsecade”. Spune mai întâi despre sine că e „om cumsecade”, și o spune și despre prietenii lui – monahi sau mireni. Am ținut să menționez acest lucru care unora le-ar părea o lipsă de smerenie. Părintele Teofil însă vrea să fie realist, iar smerenia lui și a altora consideră că nu trebuie să fie afirmarea unor lucruri de cele mai multe ori necrezute chiar de cel care le spune, ci smerenia trebuie să izvorască din adevăr. Spre exemplu: nu trebuie să ne afirmăm ca fiind smeriți, ci să fim fără a ne afirma sau, mai corect, spre exemplu, când ne spunem numele, să nu adăugăm și „păcătosul” pentru a arăta smerenie, ci să-l spunem doar corect, neînsoțit de alte cuvinte ce nu fac parte din el și dacă avem păcate, să le mărturisim și să ne pocăim pentru ele în fața lui Dumnezeu, nu a oamenilor (precum odinioară fariseii – aspru mustrați pentru aceasta de către Mântuitorul).

Încă un lucru ce îi miră pe mulți: părintelui Teofil nu-i este teamă că nu o să ajungă în rai. Și nu-i este teamă nu pentru că ar face niște lucruri excepționale care l-ar îndreptăți să meargă în rai, nu, ci pentru că duce o viață corectă, se raportează la Dumnezeu ca la Dumnezeu, face tot ce depinde de el și este conștient că neputințele, lipsurile noastre le completează marea iubire a lui Dumnezeu. Cel care ne iubește mai mult decât putem noi înțelege. E o concepție dătătoare de nădejde pentru noi toți, o concepție izvorând din intimitatea cu Dumnezeu încă din viața aceasta.

Părintele Teofil mai este și un om al unui mare echilibru. Nu urmărește nici pentru el, nici pentru alții performanțe, lucru care de multe ori urmărit duce la mândrie, ci dorește trăirea unei vieți pe care să o poată binecuvânta Dumnezeu. Nu e împotriva performanțelor,

dar știe că ele sunt pentru oameni de performanță, iar aceștia nu sunt cei mai mulți, ci sunt dintre cei puțini.

Cu toată această deschidere, rezultatele părintelui nu sunt excepționale. Sigur, rolul lui e mare în cazul în care cineva se lasă îndrumat, sfătuit de dânsul, dar e foarte mic, chiar inexistent, în cazul când cineva îl ocolește. Iată așadar valoarea duhovnicului redusă la puțină de prețuire a ei de către ceilalți, iată că pe om nu-l poți ajuta decât dacă el vrea să se lase ajutat. Cu toate neajunsurile însă, părintele Teofil, având o personalitate puternică, se impune nu numai în conștiințele celor ce-l ascultă, ci de multe ori și, desigur, mult mai încet, și în ale celorlalți, influența sa simțindu-se în viața întregii mănăstiri.

B. Duhovnic pentru mireni

Cum deja am afirmat, când cineva din afară vine la mănăstire pentru folos duhovnicesc, pentru spovedanie, întreabă de obicei de părintele Teofil. El singur îi primește cu bucurie pe toți cei care vin și se bucură să-i ajute pe toți cei care-l solicită.

Dacă părintele are o mare deschidere în vederea monahismului în ce privește viața călugărilor, aceeași deschidere se constată din partea sfintei sale și în ce-i privește pe laici. Părintele se străduiește să-i înțeleagă pe mireni în situația lor de oameni care trăiesc în familie și societate, având răspunderi față de acestea. El știe că mireni au o altfel de viață decât monahii și trebuie tratați ca atare. Nu li se pot cere laicilor lucrurile pe care le fac călugării, cum de fapt nici invers nu se întâmplă.

Celor ce vor să fie îndrumați de el în cele ale credinței, părintele le pretinde totuși o viață creștină adevărată, o reală relație cu Dumnezeu, le pretinde un

program din cinci puncte pe care cineva, respectându-l, este angajat în relația cu Dumnezeu.

Primul punct de program e prezența la biserică, la Sfânta Liturghie, în duminici și sărbători, pentru că acolo ne aflăm în cuprinsul împărăției lui Dumnezeu, ne împărtășim de binecuvântările Lui, date nouă prin mijlocire preotească, slujim împreună cu slujitorii sfințiți, aducând lui Dumnezeu cântare și închipuindu-i pe heruvimi, fiind de fapt și împreună cu ei. Pentru că în biserică, fiind împreună cu ceilalți creștini, ne putem ruga împreună, întărim comuniunea noastră întreolaltă și cu Dumnezeu, constituindu-ne ca Trupul cel viu al lui Hristos. Pentru că în biserică, în timpul sfintelor slujbe, suntem în „Cerul cel de pe pământ”, ne pregătim pentru atmosfera din veșnicie, pregustăm bunătățile viitoare. Cel care nu merge la biserică nici nu e considerat de părinte „credincios”. Iar dacă cineva vrea să fie credincios, în „Ziua Domnului” trebuie să fie neapărat acolo unde vrea Dumnezeu să fie. Se înțelege că cei bolnavi, care nu pot împlini această obligație, sunt scutiți de ea.

„Să începi ziua cu Dumnezeu și s-o sfârșești cu Dumnezeu” este al doilea punct al programului, care concret înseamnă rugăciuni de dimineață și rugăciuni de seară, aici incluzând și rugăciunile înainte și după mese. Aceasta pentru că, în momentele principale ale zilei, credinciosul să se pună în fața lui Dumnezeu și sub protecția Lui, să știe că tot ce face este cu ajutorul lui Dumnezeu, că tot ce are vine din darul lui Dumnezeu. Când nu se poate mai mult, cel puțin un minimum de cinci minute acordate lui Dumnezeu, oricât de „grăbit” sau „ostenit” ar fi omul, nu-i prea mult. Dacă cineva crede în Dumnezeu, nu se poate să nu aibă și un timp anume pentru Dumnezeu.

Al treilea punct este „citirea a două capitole din Noul Testament în fiecare zi”, pentru că nu are cineva putința de a se raporta la Dumnezeu fără a ști ceva despre El, despre modul în care poate intra în legătură cu El.

„Rugăciunea de toată vremea” e al patrulea punct al programului. Aceasta pentru că omul e o ființă gânditoare și toate ale omului pornesc de la gândul omului. Pentru că nu noi ne mântuim, ci Hristos ne mântuiește, cerem aceasta printr-o rugăciune scurtă: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul (păcătoasa)”, rugăciune pe care o repetăm mereu în minte încercând să o unim cu respirația pentru ritmicitate.

Al cincilea punct este „Postul” după rânduiala Bisericii Ortodoxe, care se face în vederea disciplinării noastre interioare, disciplină pe care o urmărim și prin rugăciunea de toată vremea.

Cu acest program părintele mai conjugă și un îndreptar de viață pe care îl dădea părintele Arsenie Boca și care e format din cinci puncte: 1. „Oxygen”, adică viață dusă într-un aer cât mai curat; 2. „Glicogen” – se referă la o hrană rațională; 3. „Somn” – părintele Arsenie, având și cunoștințe medicale, spunea că avem nevoie de cel puțin șase ore de somn continuu în 24 de ore pentru a putea lucra la capacitatea noastră reală; 4. „Să-ți păstrezi hormonii” – adică să duci o viață sexuală corectă, nefăcând risipă de energie sexuală și 5. „Să ai concepție de viață creștină” – adică viața să fi-o pui în slujba lui Dumnezeu după rânduiala Bisericii Ortodoxe.

Odată cu acestea și pe lângă ele, părintele Teofil cere credincioșilor să se îmbunătățească prin Sfânta Spovedanie, să ocolească toate pricinile de păcătuire și, mai ales, să părăsească păcatele în orice chip ar fi ele. În legătură cu spovedania, le cere credincioșilor să se

spovedească de cel puțin patru ori pe an, afirmând mereu că „nu are încredere în spovedania făcută doar o dată pe an”, de multe ori poate doar ca obicei religios. Celor râvnitori părintele le recomandă spovedanie și, dacă duc o viață superioară, împărtășanie cât mai deasă. El nu insistă prea mult pentru o împărtășanie deasă, ci așteaptă o dorință a oamenilor de a duce o viață superioară, de a se curăți de patimi, el vrea ca oamenii să se spovedească și împărtășească nu dintr-o modă religioasă, ci dintr-o dorință fierbinte de a fi mai buni și de a se uni cu Hristos.

Celor ce vin cu păcate grele, cu patimi, părintele nu le dă canoane aspre sau ani mulți de canonicare, ci cere în primul rând părăsirea păcatelor și o viață după voia lui Dumnezeu. După ce omul s-a schimbat în bine, părintele îl dezleagă știind că și Dumnezeu îl iartă și nu cere o pocăință pentru toată viața, ci o bucurie din credință, din încrederea în bunătatea lui Dumnezeu. Chiar în ce privește pocăința, părintele este pentru o pocăință cu bucurie, cu încredere în bunătatea lui Dumnezeu care „se bucură de un păcătos care se pocăiește mai mult decât de 99 de drepi care n-au nevoie de pocăință”.

Părintele Teofil și tinerii

Între monahi și murenii părintele acordă o mare importanță tinerilor, iubește tinerii și e iubit de ei. Se spune că prietenii sunt cam la fel de buni sau de răi, iar asta înseamnă că părintele e cam la fel de tânăr ca tinerii pe care-i iubește. Și dacă asta nu se poate în ceea ce privește vasul de lut ce se învechește, se poate și este o realitate în ceea ce privește sufletul.

Părintele Teofil se bucură mult de tineri, se bucură pentru că tinerii sunt modelabili. Un bătrân deja

a devenit ceea ce este, pe când un tânăr urmează să devină, are un suflet tânăr, are capacitatea de a se depăși și de a se dăruia și poate fi modelat.

În condițiile create după 1989, părintele Teofil e căutat de un număr de tineri mereu în creștere, tineri doritori să viețuiască orientându-se după Evanghelia lui Hristos, doritori să-și pună viața în slujba lui Hristos.

La cererea tinerilor, îndeosebi a studenților, părintele cutreieră asemenea unui apostol toate marile orașe ale țării, ținând conferințe în care le prezintă diferite teme din punct de vedere creștin, le prezintă viața creștină, bucuria, împlinirea dintr-o viață dusă în comuniune cu Dumnezeu, le răspunde la toate întrebările și frământările, le dă sfaturi în ceea ce privește viața religioasă pe care ei trebuie să o ducă într-o lume orientată după principii necreștine. Părintele nu crede că cei care ascultă conferințele reușesc să rețină și apoi să pună în practică mult din ce li se spune, dar se bucură când vede entuziasmul celor care îl așteaptă. Merge peste tot cu bucurie, în speranța că și pușinul ce va rămâne din ceea ce seamănă el va da rod și îi va întări în credință pe cei ce ascultă. Mulți dintre acești ascultători îl caută apoi pe părinte la mănăstire, vin pentru a se spovedi, pentru a-și orienta viața după Hristos.

Duhovnicul către duhovnici

E minunat a vorbi despre anumiți oameni despre care poți spune multe lucruri frumoase. Am văzut multe recomandări ale părintelui Teofil către oameni. Dar oare ce ar avea el de spus către frașii lui, chivernisitori de suflete, către duhovnici?

Mai întâi le-ar spune că trebuie să fie ceea ce se cheamă, adică duhovnici, asta însemnând oameni purtători și împărtășitori de Duhul Sfânt, nu simpli funcționari

bisericești, iar pentru a fi duhovnici reali trebuie să-și pună întreaga viață în slujba lui Dumnezeu și a oamenilor, să se debaraseze de orice lucru care l-ar împiedica pe Duhul Sfânt să sufle în și din ei.

Le-ar mai spune că pentru a spovedi și îndruma pe alții corect trebuie ca mai întâi să se spovedească ei înșiși, să-și aibă ei înșiși duhovnici de care să asculte.

Pentru a reuși să facă o spovedenie care să ducă la împușinarea păcatelor, să urmărească a da credincioșilor încredere în bunătatea lui Dumnezeu, în faptul că El vrea să-i ridice din cădere, să nu dea canoanele doar ca pedepse, ci pentru a-l ajuta pe cel penitent să se curețe de rele, să dea canoanele ca și cum și le-ar da lor sau celor apropiați lor, să fie buni și să-L prezinte pe Dumnezeu ca Tată iubitor, dar să nu dezlege acolo unde nu se împlinesc condițiile dezlegării, unde nu se părăsește păcatul, unde Dumnezeu sigur nu dezleagă, pentru că atunci nu vor împușina, ci vor înmulți păcatele. Duhovnicii să ducă ei înșiși și să pretindă și credincioșilor o viață creștină, să aibă un comportament orientat după Dumnezeu, să se poarte în toată vremea și în tot locul așa cum s-ar purta Hristos dacă ar fi în situația lor. În cazul în care duhovnicul vor ști cu adevărat și se vor strădui să-l ajute pe credincios să se despătimească, dacă între părinții duhovnicești și fiii sufletești va exista o comuniune, sigur vor fi creștinii mai buni.

Concluzii

Părintele Teofil este un om al bucuriei. Se bucură mult de darurile aduse de credința în Dumnezeu. Totuși, mulțumirea lui în ceea ce privește roadele aduse de activitatea lui de duhovnic nu este prea mare. Are conștiința că seamănă în pământ pietros. E drept, sunt

oamenii care, ajungând la el, reușesc să își schimbe viața, să trăiască creștinește, dar aceștia sunt, totuși, puțini. Cei mai mulți ajung la mănăstire împinși de necazurile de care ar dori să scape, dar nu vor să se schimbe, se plâng, cer alinare, dar nu pot elimina pricinile greutăților care de multe ori se găsesc în viața lor supusă păcatelor. Concluzia părintelui Teofil este că nu poți ajuta pe cineva dacă nu se lasă el ajutat. Nu poți schimba pe nimeni, schimbarea o poate face Dumnezeu dacă și omul e deschis, însă nici Dumnezeu nu schimbă pe cineva cu forța, cu atât mai puțin un om. Sfatul ar fi ca oamenii să se lase îndrumați, ajutați, să dorească să se „depășească și să se dăruiască”, să se încadreze în rânduiala Bisericii, să fie sinceri cu Dumnezeu, cu ei înșiși și cu duhovnicii lor.

Tuturor, părintele Teofil, le spune că din relația cu Dumnezeu izvorăște fericirea, că din credința adevărată izvorăște bucurie, că Dumnezeu stă și ne așteaptă pe fiecare să intrăm și să ne veselim la ospățul credinței.

Ieromonah

SERAFIM GHEORGHE PĂTRUNJEL

AUTOBIOGRAFIE

M-am născut în 3 martie 1929, în satul Topârcea de lângă Sibiu. Părinții mei, Ioan Părăian și Elisabeta Părăian (născută Buda), au fost agricultori. Sunt cel mai mare dintre patru frați.

În viața conștientă am intrat fără vedere. În această situație, școala primară am făcut-o într-o școală specială de nevăzători din Cluj, unde am urmat cinci clase între anii 1935-1940. În 1940, din cauza evenimentelor de atunci, am întrerupt școala, rămânând în casa părintească vreme de doi ani. În toamna anului 1942 am reluat școala, tot la o școală specială, în Timișoara, unde am urmat clasa a șasea. În 1943 am început studiile gimnaziale la liceul C.D. Loga din Timișoara, liceu de văzători, unde am urmat opt clase, respectiv gimnaziul și liceul. Dintre acestea, șase clase le-am urmat fără frecvență, iar două participând la cursuri (clasa a zecea și a unsprezecea).

În toamna anului 1948 am terminat liceul și mi-am luat bacalaureatul și tot atunci

m am înscris la Institutul Teologic de grad universitar din Sibiu, Facultatea de Teologie de astăzi – unde am studiat vreme de patru ani, între 1948-1952. Sunt Leonuș în teologie. La 1 aprilie 1953 m am încadrat în obstea monahală a Mănăstirii Brâncoveanu de la Sîmbata de Sus, unde am devenit monih în 15 august 1953, primind numele de Teofilă. În 1960, în 15 august am fost hirotonit diacon de către vrednicul și pomenit mitropolit Nicolae Bălău. După 23 de ani, în 13 mai 1983, la sărbătoarea „Izvorul Tămădării”, am fost hirotonit preot și protostihovnic de către ÎPS Antonie Plămăleală. În 1988, în 8 septembrie, am primit gradul și distincția de arhimanșit.

Un punct de referință în viața mea l-a constituit în alura ca părintele Arsenie Boca de la stărușul din august 1952. Doream atunci să rămân în mănăstire, dar nu s-a putut din motive obiective. Părintele Arsenie Boca mi a pus în acțiune răgăzirea ca care se manifestase călugăra: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește mă pe mine, păcătosul!” și m-a îndemnat să îmi fac ca gîndu și apăsări de respirație în toată următor între respirații să zic „Doamne!”, trăgînd aerul în piept să zic „Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu” și, dînd

aerul afară din piept să zic „Miluiește-mă pe mine, păcătosul!”.

Pe parcursul a aproape 40 de ani, l-am avut ca îndrumător spiritual, în cadrul mănăstirii, pe părintele Scratiu Popescu, duhovnic și preot al mănăstirii noastre.

În situația specială pe care o am pe lângă cultura oficială din școală, mi-am acumulat multe cunoștințe din cărți, dintre care multe mi le au citit prietenii și colegii. Unele din cărți – părți importante din *Ieremie* – le am transcris în sistemul Braille după dictatul celor apropiați. În ultima 20 de ani am lucrat mult cu înregistrări pe bandă magnetică – benzi și cassette – pe care le-am studiat în folosul meu și al altora.

În cadrul mănăstirii am participat la pînze eclesiale slujbe ale Bisericii în calitate de preot care am avut o desfasurată și o importantă activitate predicatorială.

În condițiile de libertate de conștiință și de cuvînt, am putut cuvîntări în biserică și în școală, ca invitat în special al studenților în număr mult de 40-60 orase din țară. De pe urma simpozioanelor și conferințelor ținute s-au realizat șase cărți, dintre care două au apărut la Iași, în editura Arhiepiscopiei Ortodoxe

Cari dăruie pentru gânduri bune și Presuri pentru cuminecturi.

Ca activitate publicistică am colaborat la: *Telegraful Român* de la Sibiu, la revista *Mitropoli*, la *Ardealul*, la revista *Întreaga*, la *Parosia*, la revista *Itoria Banatului*, unde am tipărit câteva predici și articole, la îndrumătoare bisnecșu, la revista *Episcopia*, am dat interviu pentru diferite zăre și reviste, am participat la emisiuni radio și TV.

Toate le-am făcut în nădejdea binelui și a înmulțirii bucuriei.

Arhim. TEOFIL PĂRĂIAN,
Mănăstirea Brancoveanu,
Sâmbăta de Sus, Brașov

INTRAREA ÎN BISERICĂ A MAICI DOMNULUI

Mănăstirea Brancoveanu,
21 noiembrie 1977

La slujba Sfintei Maici Masu este o acțiune, o rugăciune către Maica Domnului, cu omitorul capins: „Pe nne, precuratul palat al împăratului ceresc, cea ce este multădată, te rog, curăți mîntea mea cea mîntecată cu tot felul de pacate și o fi lăcaș înfrumusețat al dănezetului. Item, ca să laud și să măresc puterea ta și mila ta cea nemăsurată, fi ad mîntuiri eu, netrebnicul robul tău.”.

Această rugăciune ne pune în atenție natura Maicii Domnului. O numim pe Maica Domnului, „palat precurat al împăratului ceresc”, o numim pe Maica Domnului „multădată”. Dăm ca prin mijlocul Maicii Domnului să fie curățată mîntea noastră „de tot felul de pacate” dăm să fie făcută mîntea noastră „lăcaș înfrumusețat al dănezetului. Item”. Cerem Maica „ca să laud și să măresc puterea ta și mila ta cea nemăsurată”. Avem în vedere mărețu ale

Maica Domnului pe care ni se pune în atenție Sânta noastră Biserică, dar pe care noi nu le putem înțelege și nu le putem prăgi la măsura lor pentru că nu avem condiție pentru a sta cu admirație în fața Maicii Domnului.

(1) Știm pe Maica Domnului „părinte al împăratului ceresc”, o știm „multitudată”, o știm mijlocitoare, înfrumusețitoare de suflet, știm că are putere și milă, știm că are mîrire, știm că toate acestea trebuie aduse în seamă. Pentru toate acestea trebuie să aducem laudă Maicii Domnului, dar nu putem face aceasta pentru că lucrările lui Dumnezeu nu pot fi înțelese numai din puterea omului.

Maica Domnului este Maica Dumnezeului nostru este cea alături de Dumnezeu ca prin ea să vină în lumea aceasta Fiul Său. Este cea care L-a purtat în pîntecele sîi, pe Mântuitorul lumii, este cea care L-a născut pe Cel ce este om adevărat și Dumnezeu adevărat. Maica Domnului este mama Mîntuitorului nostru și atunci este mult laudată, nu este nimeni în lumea aceasta ca Maica Domnului. nimeni nu are măsura Maicii Domnului. Iar măsurile Maicii Domnului sunt mari pentru că ea este în legătură cu Treimea cea dumnezeiască, cu puterea care a ambrit-o, cu Duhul Sfânt care S-a pogorât peste ea, cu Fiul ei și Dumnezeul nostru pe care L-a născut.

Maica Domnului este locaș al Preasfintei Treimi. Este mîntuirea a toată lumea, care din oameni a răsărit și pe Cavântul L-a născut. Este „mai înaltă decît cerul” și mai curată decît soarele”. Este „mai cinstită decît Ierusalimul și mai mîrli, fără de asemănare, decît Sionul”, fiindcă este Maica Dumnezeului nostru. Pe toate acestea noi le spunem prin cuvânt. Am vrea să le înțelegem cu gândul și să le trăim cu simțirea, dar din puterea noastră nu putem face aceasta decît la măsurile noastre, și atunci cerem de la Maica Domnului ajutor să înțelegem și să trăim mîntuirea ei, puterea ei, mila ei.

Ar trebui să avem mereu astfel de gânduri, măcar la sărbătorile Maicii Domnului, cum fiind acestea: Nașterea Maicii Domnului în 8 septembrie, Intrarea în Biserică a Maicii Domnului în 21 noiembrie, Soborul Maicii Domnului în 26 decembrie, Bunavestire în 25 martie și Adormirea Maicii Domnului în 15 august. Dar noi ne întâlnim cu Maica Domnului și în alte zile la slujbele noastre, când zicem: „Spăimîntatu-s-au toate de dumnezeiască mîntuirea ta, ca tu. Fecioară neputîndă de născătoare, ai avut în pîntece pe Dumnezeu. Cel peste toate și ai născut Fiul pe care ai tăra de ani, pe Cel ce dăruiește pace tuturor celor ce te laudă pe tine.”.

Ne gândim la Maica Domnului în timpul sfintelor slujbe, când auzim „Pe preastanta, curata, preabinecuvantata, mărita, Stăpana noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții, să o pomenuim.” Ne gândim la Maica Domnului când auzim la sfintele slujbe „Pe Născătoarea de Dumnezeu și Maica Lumii, întru cântări cinstind-o, să o mărim.”

Ne gândim la Maica Domnului când ni se spune „Pe tine, preacuratul palat al împăratului ceresc, ceea ce ești mult laudată”. Ne gândim la Maica Domnului când se spun cuvintele „De tine se bacură, ceea ce ești plină de dar, toată făptura, soorul îngerească și neamul omenească, ceea ce ești biserică sfințită și rai cuvântător, lauda fecioriei, din care Dumnezeu S-a intrupat și prunc S-a făcut Cel ce este mai înainte de veac. Ca brațul tău – scaun – a făcut și puntea cea mai destălat decât cerurile l-a lucrat. De tine se bacură, ceea ce ești până de nar, toată făptura, mare pe”. Ne gândim la Maica Domnului ca la ceea ce este mai presus de minte și de cuvânt, căci ni se spune „Pe tine, Maica lui Dumnezeu, cea mai presus de minte și de cuvânt, care ai născut negrât sub ani pe Cel fără de ani, credincioșii, te mărim.”

Astăzi, la sărbătoarea aceasta, ne gândim la legătura Maica Domnului cu Templul din Ierusalim. Templul din Ierusalim era un locaș

stăni, ceea ce aveau evreii mai de căpetenie, mai înalt, mai deosebit, un fel de cer pe pământ, un fel de loc în care se unește cerul cu pământul. Dormia evreilor era ca fecare să ajungă la Templul din Ierusalim. Acolo, după tradiția Bisericii, preastânta Fecioară Maria a stat 12 ani și a fost educată împreună cu altele fecioare până la vârsta de 15 ani.

Templul din Ierusalim era ceva deosebit, dar în el era o încăpere mai presus decât orice în această lume. Acolo era Chivotul Legii, în care erau cele două Table ale Legii, pe care erau scrise cele Zece Porunci, era Tronul lui Aaron, care odrăslise, era un vas cu mană din cea care căzuse spre hrana evreilor în pustie, după ce trecaseră Marea Roșie, când au fost eliberați din robia Egiptului, erau doi heravimi care aveau aripile deschise peste Chivotul Legii. Acolo nu intra decât o dată pe an, singur, arhiereul.

În credința Bisericii noastre este și adevărul că Maica Domnului a stat în această încăpere vreme îndelungată, deși sunt unii care spun că lucrul acesta era cu neputință. Și totuși, Biserica noastră zice în alcătuirea ei de slujba „Ceea ce s-a hrănit în Sfânta Sfintelor, ceea ce îmbrăcate cu credința și cu înțelepciunea și cu neînvinovata feciorie, mai marele Gavril a adus din ceruri închinăciune”.

Nu trebuie să fim încurcați în gândurile noastre de astfel de nepotriviri, ci trebuie să știm că, dacă acestă n-a fost cu păcîșă în chip obisnuit, a fost cu păcîșă în chip mai presus de fire. În Epistola către Evrei a Sfantului Apostol Pavel este scris că Domnul nostru Iisus Hristos, Arhierul cel vesnic, n-a intrat niciodată într-o Sfantă a Sfințelor înalta de mîna omenească. Și totuși a intrat în Sfantă Sfințelor în Sfantă Sfințelor pe care o inchipuiă Sfant Sfințelor de aici, de pe pămînt. Sigur, așa a fost și cu Maica Domnului.

Maica Domnului, cea pregătita ca să nască pe Mîntuitorul lumii, cea pregătita ca în pîntecel ei să se unească firea omenească cu firea dumnezească în Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, a intrat și ea în Sfantă Sfințelor - prin viața ei, prin gândurile ei, prin mințile ei, prin darurile ei. A intrat în Sfantă Sfințelor care este smerenia, pentru că la Binevestire a zis către îngerul binevestitor „Iată roaba Domnului, fie mie după cuvîntul tău!” (Luca 1, 38), iar Sfantă Elisabeta i a zis „Binecuvîntat este rodul pîntecelui tău!” (Luca 1, 42).

Toate acestea s-au întîmplat avînd-o în vedere pe Maica Domnului, care este „mai înaltă decît cerurile”, și, dacă este mai înaltă decît cerurile Bisericii noastre, dacă este mai curată

decît strălucirile soarelui, sigur că prin aceasta a intrat în Sfantă Sfințelor nerăcută de mîna omenească - prin viața ei, prin ceea ce purta în suflet, prin ceea ce a avut în gândurile ei cînd se pregătea să nască pe Mîntuitorul, prin ceea ce a cîndit, prin ceea ce a simțit cînd l-a purtat în pîntecel ei pe Mîntuitorul lumii.

Maica Domnului, ea însăși este Sfantă a sfinților, Sfantă mai înaltă decît toți sfinții. La aceasta Maica Domnului nu există nici un sfînt. Noi așa o cinștim pe Maica Domnului ca pe cea mai înaltă dintre toți sfinții, ca pe cea mai aleasă, ca pe cea ce este unică în lumea aceasta. Dacă ei a fost inchipuită de Sfantă Sfințelor, de începerea aceea din Templul din Ierusalim în care nu putea să intre decît o dată pe an singurul arhierul, dacă a fost inchipuită de Sfantă Sfințelor, atunci este ea însăși Sfantă a Sfințelor. Biserica noastră ne-o prezintă ca fiind un „sacru insulflet”, un chivot „Ca de un sacru insulflet, ca de un chivot insulflet al lui Dumnezeu, rugăm să nu se atingă mîna necredincioșilor, atîrîzele credincioșilor, fără tăcere gîsă îngerului stînd, cu bucurie să zică «Bucură-te, cea plină de dar, Domnul este cu tine!»”.

Așa a zis îngerul, așa zicem și noi, de aceea avem bucuria de a fi cinșitori ai Maicii Domnului. O primim pe Maica Domnului așa cum ne-o

prezintă Biserica, o ținem în sufletul nostru cu evlavie câtă o avem și ne silim să urmăm exemplul Maicii Domnului în săpuneră țigă de Mântuitorul, în grija țigă de oameni, în tăcerea care se desprinde din tăpna ca avem alai de păghe cuvinte ale Maicii Domnului în Stanta Evangh. etc. () avem pe Maica Domnului ca exemplu de milostivire pentru cei ce au trebuință de ajutorul ei și, știind că Maica Domnului nu este numai mama Mântuitorului, ci și mama noastră, ne gândim și la neșagile de mări pe care le are preasfânta Fecioara Maria țigă de credincioși care fac ceea ce a zis ea să facă, adică ascultă de Mântuitorul nostru Iisus Hristos.

Să-I mulțumim lui Dumnezeu pentru aceste daruri ale Bisericii noastre să mulțumim lui Dumnezeu pentru faptul că Maica Domnului este și mama noastră. Să mulțumim lui Dumnezeu pentru faptul ca avem pe Maica Domnului mijlocitoare pentru binele nostru, să mulțumim lui Dumnezeu ca avem pe Maica Domnului ajutoarea noastră. Sa nu uităm că „ceea ce poate Dumnezeu cu puterea, poate Maica Domnului cu rugămintea” și sa avem încredere în ajutorul ei. Să urmăm cat putem exemplul, ca să avem și noi parte de binecuvântarea Domnului nostru Iisus Hristos acum și pururea.

Amin!

MAICA DOMNULUI — OCROTITOAREA NOASTRĂ

Mănăstirea Brancoveanu,
8 septembrie 1997

Dintre îndemnurile pe care le primim la sfintele slujbe în legătură cu Maica Domnului, cele mai obișnuite sunt să o pomenim pe Maica Domnului și să o mărim pe Maica Domnului. Suntem îndemnați să o pomenim pe Maica Domnului când ni se spune „Pe preasfânta, carită, preabinecuvântata, mărita, Stăpâna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria cu toți sfinții să o pomenim”, iar noi răspundem cu o rugăciune: „Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, miluiește-ne pe noi”.

Îndemnul să o mărim pe Maica Domnului îl primim când ni se spune: „Pe Născătoarea de Dumnezeu și Maica luminii, întru cântări cinstind-o, să o mărim”. De cele mai multe ori la acest îndemn răspundem cu o alcatură din veacul al VIII-lea, o alcatură scrisă de Cosma Melodul și care s-a răspândit în Stănta noastră Biserică. „Căci ce ești mai cinstită decât heruvimii și mai

mărită fără de asemănare decât serafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvântul ai născut, pe tine, cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, te mărim”

Vorbim cu Maica Domnului și îi spunem: Da, Maica, te mărim! Te mărim pentru că „ești mai cinsulă decât heruvimii”, adică mai cinsulă decât cei care sunt în apropierea lui Dumnezeu, îngerii cerești care se numesc heruvimii și care aduc mărire lui Dumnezeu. Ei sunt și alte ființe preînălțate de Dumnezeu, din imediată apropiere a lui Dumnezeu, serafimii. Și zicem către Maica Domnului: „Ești mai mărită, fără de asemănare, decât serafimii”. Ești mai presus de heruvimii, ești mai presus de serafimii, pentru că „fără stricăciune, pe Dumnezeu Cuvântul ai născut” și de aceea, pe tine, „Născătoare de Dumnezeu, te mărim”.

Astăzi am primit îndemnul să o mărim pe Maica Domnului. Nașii l-a dat cineva anume, ei n-au dat noi, când am zis: „Mărește, suflete al meu, pe cea ce s-a născut din cea stearpă, pe fecioara Maria”. Oare înțelegem noi cum trebuie acest îndemn? O pomenim pe Maica Domnului cu pomenirea cuvenită? O mărim pe Maica Domnului cu mărirea cuvenită, ei și când nu s-ar părea că nu spunem destul, că nu scriem destul

întru pomenirea și mărirea pe care le aducem Maicii Domnului?

După ce spunem cuvintele acestea de îndemin zicem: „Străin lucru este marelui fecioria, străina este și fecioarelor nașterea de fiu.” Deci două lucruri care nu se potrivește unul cu altul. Nu se potrivește starea de mamă cu starea de fecioară. Cineva nu poate să fie și fecioară și mamă. Și totuși, cineva a fost și fecioară și mamă. Cine? Maica Domnului! Și zicem: „Străin lucru este marelui fecioria, străin și fecioarelor nașterea de fiu, dar într-o une, de Dumnezeu Născătoare, amândouă s-au rândat”. Maica Domnului „născut fiind fecioară, a rămas fecioară și este pururea fecioară. Este un lucru unimilor pentru noi, un lucru la care poate că noi nu ne-am fi gândit, dar pe care ne învață Biserica noastră să lăudăm că Maica Domnului este Maica pururea fecioară. Și zicem mai departe, vorbind cu Maica Domnului: „Pentru aceasta pentru că prin pacea lui Dumnezeu s-au rândat aceste două lucruri într-o une, fecioria și nașterea toate semănțele pământului, pe tine te mărim.”

Astăzi este o zi de bucurie, o zi de bucurie care a început cândva și care nu se stârșește niciodată. Doi oameni evlavioși, tînăr, drept, dumnezeiesc. Părinți Ioachim și Ana n-aveau copil. Doreau să aibă copii și se

ragau lui Dumnezeu să aibă copil Dumnezeu le-a ascultat rugăciunea și le-a dat pe „preasfânta, curată, preabinecuvântată, mărită, Stăpâna noastră, de Dumnezeu Născătoare și pururea Fecioara Maria” Le a dat un copil care avea să L nască pe Mântuitorul. Bucuria aceea, a părinților care doreau să aibă copil și au primit pe Maica Domnului, nu s-a mai sfârșit până acum și n-o să se mai stărisească niciodată, pentru că fida tot este Maica Domnului și este mama noastră, a tuturor.

La slujba de astăzi, de la Sărbătoarea Nașterii Maicii Domnului și în toate zilele următoare, până la 15 septembrie, spunem la sfintele slujbe și cuvintele acestea vorbind cu Maica Domnului: „Nașterea ta de Dumnezeu Născătoare, bucurie a venit la toată lumea. Că din tine a răsărit Soarele dreptății Hristos Dumnezeu nostru. Și dezlegând blestemele a dat binecuvântare, și stricând moartea ne a dăruit nouă viață veșnică”. Aceasta îi spunem Maicii Domnului — că nașterea ei a venit bucurie întregii lumi. Toți cei care credem în Maica Domnului ne bucurăm că știm de Maica Domnului, ne bucurăm că o avem pe Maica Domnului apropiată nouă, ne bucurăm că o avem pe Maica Domnului ajutoare nouă, ne bucurăm că o avem pe Maica Domnului ocrotitoare nouă, ne

bucurăm că o avem pe Maica Domnului ocrotitoare pentru noi, ne bucurăm că o avem pe Maica Domnului rugătoare pentru noi.

Toate bucuriile credinței noastre, toate bucuriile creștine bucuria de Domnul Hristos, bucuria de învățătura Domnului Hristos, bucuria din Iertarea Domnului Hristos, bucuria din învierea Domnului Hristos, bucuria din înălțarea la cer a Domnului Hristos, bucuria din gândul la cea de a doua venire a Domnului Hristos, bucuria din tot ce știm despre Domnul Hristos, bucuria din Sfânta Liturghie pe care ne-a lăsat-o Domnul Hristos, bucuria din Sfânta împărtășire cu Sfintele Taine, cu Trupul și Sângele Domnului Hristos, toate acestea, într-un fel, vin prin Maica Domnului. Așa că bucurie a venit nașterea Maicii Domnului întregii lumi.

Noi suntem cinstitori ai Maicii Domnului. De ce o cinstim noi pe Maica Domnului, de ce o pomenim pe Maica Domnului, de ce o mărim pe Maica Domnului? Cei dintr-o biserică la întrebatul acesta este: „Pentru că așa ne învață Biserica noastră”. Așa ne am pomenit. Ne am pomenit în lumea aceasta ca cinstitori ai Maicii Domnului — un trânt de a lungul vieții noastre cu gândul la Maica Domnului.

Nu știu dacă ați bagat de seamă că, între rugăciunile de mulțumire după ce ne împărtășim

cu Sfintele Taine, este și o rugăciune către Maica Domnului, în care se arată ce trebuie să credem noi, să simțim noi în legătură cu Maica Domnului: „Preastântă Stăpâna mea, de Dumnezeu Născătoare”. Nu zicem „Preastântă Stăpâna noastră”, Ci și când ni s-ar face atenția: „Boga de se nă, sau în tața Maica Domnului și spai cuvinte care te privesc pe tine.”. Nu te interesează ce zic alții, ce gîndesc alții. Tu, „preastântă Stăpâna mea, Născătoare de Dumnezeu”. Deci te știu Născătoare de Dumnezeu și Stăpână, iar Stăpâna mea. „Preastântă Stăpâna mea de Dumnezeu Născătoare, care ești lumina întinecatului meu suflet”. Lumina întinecatului meu suflet. Deci o socotim pe Maica Domnului lumina. De ce? Pentru că fiind Maica Lumina Maica Domnului Hristos, este și ea lumina. Deci „Preastântă Stăpâna mea, de Dumnezeu Născătoare, care ești lumina întinecatului meu suflet, nădejdea, acoperământul, scăparea, mângăierea și bucuria mea”.

Ce să fie Maica Domnului pentru noi? Nădejde, mica o nădejde. De ce? Pentru că avem ajutorul Maicii Domnului și dacă suntem de ajutorul Maicii Domnului, de ocrotirea Maicii Domnului, de acoperământul Maicii Domnului, de mijlocirea Maicii Domnului și de rugăciunile Maicii Domnului, avem un plus de nădejde. Maica

Domnului este nădejde: „Toată nădejdea mea spre tine o pun, Maica lui Dumnezeu, păzește mă sub sfânt acoperământul tău.”.

Ce mai este Maica Domnului? Acoperământ. Ce înseamnă „acoperământ”? Nu ca să stă Maica Domnului cu ceva înans deasupra noastră, ci ca Maica Domnului este apărătoarea noastră. Ne scoate din primejdii, ne apără de rele.

Apărătoare Doamna, pentru biruința mulțamun, avîndu ne din nevoi, aducem pe „Născătoare de Dumnezeu”, care ești apărătoare pentru noi.

Nădejdea, acoperământul, scăparea, adică un fel de refugiu al nostru. Maica Domnului este o mângăiere pentru noi. Cîta vreme ne trăiesc părinții, cîta vreme ne trăiește mama, pare că avem pe cineva. Chiar dacă ne-am pacea gîndi vreodată ca ne ar părăsi toată lumea, mama nu ne părăsește.

Mi-aduc aminte, a fost odată la noi la ministere o împrejurare mai grea și mama a zis: „Apoi, dacă nu mai poți sta aici, să vii la casa, că doar tu ai unde veni.”. E ceva atît de îndrăgitor. Vedem ce înseamnă mama de mamă? Nu te lasă niciodată te lasă a fi, nu te lasă să te oculesc, te resping, te marginalizează, te resping, te asupresc. Așa ceva nu poate face mama! Pot face străinu, dar cine are inimă de mamă nu poate. „Apoi tu, dacă nu mai poți sta

aici, să vii acasă că doar tu ai unde veni...". Dacă mama cea pământească poate face așa ceva, gândiți-vă la Maica Domnului! Maica Domnului să ne părăsească niciodată! Se poate cumva să ne părăsească Maica Domnului? Nu se poate. De ce nu se poate? Pentru că este mamă, pentru că are inima de mamă. Noi zicem „Maica Domnului” ca și când am zice un titlu. Or, noi trebuie să știm că Maica Domnului este mamă. Și nu este mama numai pentru Domnul Hristos, este mamă pentru toți cei care vrem s-o avem de mamă.

Maica Domnului ne cheamă la Domnul Hristos, ne cheamă să fim aproape de Domnul Hristos. Domnul Hristos ne este binecuvântor, vrea să ne ocrotească așa cum găina își întinde aripile peste puii ei. Ați văzut cloștele cum își adună scara pușorii și țara lor cum îi acoperă și le dă ca dăru din trupurile lor? Așa face mama cloșcă, așa face mama mamă și așa face Maica Domnului: ne duce la Domnul Hristos și ne recomandă și pe noi, cum l-a recomandat pe cei de la Nunta din Cana Galileii, care nu mai aveau vin și cătoră Domnul Hristos le a făcut vin din apă (cf. Ioan 2). De ce? Pentru că a înțeles Maica Domnului. Sigur că ne ajută Dumnezeu în primul rând. Dar de multe ori ne gândim că suntem păcătoși și că nu suntem

vrednici să se ocupe Dumnezeu de noi. Dumnezeu nu ne lasă niciodată! Nu ne lasă niciodată, prin oncat de grele împrejurări am trece. Ori de am fi bolnavi, ori de am fi infirmi, ori de am fi nepunctori! Dumnezeu nu ne lasă. Nu ne lasă nici Maica Domnului. Maica Domnului este cu noi și ne ajută, ne întărește, se roagă pentru noi, ne ocrotește și ne mângăie.

„Lumina întunecatului meu suflet, nădejdea, acoperământul, scăparea, mângăierea și bucuria mea”. Aceasta este Maica Domnului pentru noi: ne duce la Domnul Hristos, Care a vrut și vrea să ne ocrotească, să ne ajute și să ne recomende cum își acoperă găina puii săi. V-aș ruga, când nu vedeți câte o cloșcă întinzându-și aripile peste pușorii săi, să vă gândiți că Domnul Hristos a zis: „De câte ori un voi să alunece pe fiul său cum alunecă pasarea puiul său sub aripi.” (Luca 13, 34).

Niciodată nu putem fi singuri când îl avem pe Dumnezeu. Niciodată nu suntem singuri când o avem pe Maica Domnului. Niciodată nu suntem singuri când îl avem pe sfinții lui Dumnezeu. Niciodată nu suntem părăsiți când Dumnezeu este cu noi, când Maica Domnului este cu noi. Știți cine este părăsit? Acela care vrea să fie părăsit: acela care amără, acela care minte, acela care fura, acela

care face scandal, acela care bea, care se îmbată și face rele-n casă. Acela nu este cu darul lui Dumnezeu și același ar putea zice Domnul Hristos: „De câte ori voi-am să vă adun cum adună găina pui săi sub anpi, dar n-au vrut” Cine vrea să fie cu Dumnezeu îl are pe Dumnezeu. Cuvintele lui sunt cuvintele lui Dumnezeu, gândurile lui sunt gândurile lui Dumnezeu, simțirea lui este simțirea lui Dumnezeu.

Să aveți mai multă încredere în Dumnezeu, mai multă încredere în Maica Domnului, mai multă încredere în bunătatea lui Dumnezeu și în bunătatea Maicii Domnului. „Pe Nascătoarea de Dumnezeu și Maica Domnului, intra cu încredințare să o mărim” Să o mărim cum a mărit-o Dumnezeu când a ales-o. Să o mărim cum a mărit-o Fiul său când S-a sălășluit în pântecul ei cel pururea fecioresc. Să o mărim cum a mărit-o ingerul binevestitor care i a zis: „Binecuvântată ești tu între femei” (Luca 1, 28). Să o mărim cum a mărit-o Elisabeta, prietenă de Dăbul Stănt, care i a zis: „Binecuvântată ești tu între femei și binecuvântat este rodul pântecului tău” (Luca 1, 42). Să o mărim cum a mărit-o femeia care a ridicat glas din popor și i a zis către Domnul Hristos: „Fericit este pântecul care Te-a purtat și fericiți sunt sânii pe care i ai sâpt”

(Luca 11, 27). Să o mărim cum au mărit-o părinții și toți strășii, cum a mărit-o Biserica în toată vremea și să nu ne lăsăm încurcați în gândurile noastre și în simțirile noastre de oameni care nu sunt cinstitori ai Maicii Domnului. Să ne lăsăm în pace, să ne rugăm pentru ei, să-i ocolim când ne spun că nu facem bine când o cinstim pe Maica Domnului.

Sfârșesc aceste gânduri și aceste cuvinte pe care vi le-am spus vouă și mi le-am spus și mie, din care m-am bucurat și eu și din care vă ați bucurat și voi, și va mai zice încă o dată cum i a zis mama, Dumnezeu s-o edihnească: „Ia, dacă nu mai poți sta aici, să vii acasă, că ai unde veni”. Apoi să știți că Maica Domnului zice tot așa către noi.

Dumnezeu să ne ajute, Maica Domnului să ne ocrotească și să ne înțelească, pentru ca să avem bucuria pe care o dă Maica preacurată, Maica bucuriei. Amin!

Mărire Tatălui și Fiului și Stăntului Duh. Amin!

ICOANA MAICII DOMNULUI NEFĂCUTĂ DE MÂNĂ OMENEASCĂ

Mănăstirea Brancoveana,
12 iulie 1996

Săptămâna trecută, în 5 iulie, am făcut pomenire despre Sf. Atanasie al Athonului cel care a înființat cea dintâi mănăstire în Muntele Athos. Cu prilejul acela am amintit unele cuvinte care se spun la Sfântul Munte, unele gânduri pe care le poartă cei de acolo în minte și care sunt îndrumătoare și pentru viața noastră. Astăzi, pornind tot de la ceva de la Sfântul Munte, de la icoana făcătoare de minuni cea nefăcută de mână omenească, pe care o pomenim astăzi și care se găsește la Sfântul Munte, aș vrea să vă spun câteva cuvinte despre astfel de icoane ale Maicii Domnului.

Mai întâi să pomenim icoana pe care o avem cel mai la îndemână, icoana făcută Maicii Domnului de Sfânta noastră Biserică, pe care nu

o vedem, dar o auzim — icoana sufletului Maicii Domnului. Cu această icoană ne întâlnim la dumnezeieștile slujbe, când se spune: „Pe preasfânta, curată, preabinecuvântată, mântă, slupana noastră, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții să o pomenim”. Cuvintele acestea ne pun în atenție unele calități ale Maicii Domnului, na așa, simplu, ca un gând, ci ca o întemeiere de credință.

Mai întâi ni se spune să o pomenim pe cea care este preasfântă. Noi îi cinstim pe sfinții lui Dumnezeu și suntem îndemnați să o pomenim pe Maica lui Dumnezeu împreună cu toți sfinții, dar ea pe cea care este mai mare decât toți sfinții.

Apoi spunem despre Maica Domnului că este curată. „Pe preasfânta, curată”. Este curată pentru că nu poate să fie cineva sfânt fără să fie și curat, întâi ne gândim la o viață curată și apoi ne gândim la o viață sfântă.

Cine este sfânt și curat este binecuvântat de Dumnezeu. Noi despre Maica Domnului punem că este preabinecuvântată. „Pe preasfânta, curată, preabinecuvântată”.

Și pentru că este sfântă, curată, este și mântă. Este mântă ca una care este „mai înaltă decât cerurile și mai curată decât strălucirile soarelui”, ca una care este „marire a toată lumea”.

Spunem despre Maica Domnului ca este „lauda teiilor, biserică sfântă și tot cuvântului”, că este mărită ca una pe care n-o poate cuprinde cuvântul și mintea. Este mai presus de minte și de cuvânt. Așa este prezentată Maica Domnului în cuvintele Bisericii și o mărim și noi după puterea noastră „mărită, Stăpâna noastră”. (1) Știm pe Maica Domnului rugătoare pentru noi și îndrumătoare a noastră și, de aceea, ne supunem ca minții Maicii Domnului și o cinșim ca pe cea care este Stăpâna noastră.

Maica Domnului este nu numai preasfântă, curată, preadecuvântată, ci și de Dumnezeu Născătoare. De ce? Pentru că I. a născut pe Fiul lui Dumnezeu care S-a făcut om, a născut un om unit cu Dumnezeu din pântecul ei. Maica Domnului I. a născut pe Domnul nostru Iisus Hristos mai presus de minte și de cuvânt, mai presus de fire.

O numim pe Maica Domnului și pururea Fecioara. Fecioara înainte de naștere, Fecioara în naștere, Fecioară după naștere și pururea Fecioară.

Aceasta este icoana pe care i-o face Biserica, prin cuvânt, Maicii Domnului. Dar noi pomenim astăzi o icoană nefăcută de mână. Bineînțeles că și aceasta icoană făcută prin cuvânt este nefăcută de mână, dar cea pe

care o pomenim astăzi este cea pe care însăși Maica Domnului a făcut-o. Este firesc să ne întrebăm: „Și a făcut Maica Domnului și o icoană prin cuvânt?” Răspunsul îl găsim în Sfânta Evanghelie de la Luca, unde se spune că preasfânta Fecioară Maria, când a auzit cinsura adusa ei de către îngerul binevesitor și când i s-a vestit că este aleasă să I. nască pe Fiul lui Dumnezeu făcut om, a zis: „Cum va fi aceasta, de vreme ce eu nu știu de bărbat?” (Luca 1, 34). Prin cuvintele acestea Maica Domnului și-a aratat viața ei superioară, și-a aratat curăția ei sufletească și trupească, nu numai în înțelesul că n-a avut nici un fel de legătură cu vreun bărbat, ci mai ales în înțelesul că nici nu s-a gândit la așa ceva: „de vreme ce eu nu știu de bărbat”. Îngerul binevesitor i-a spus cum va fi aceasta și atunci Fecioara Maria a zis: „Iată roaba Domnului, fă-mă după cuvântul tău.” Este tot o alcătuire a icoanei: „Nu știu de bărbat” și „Iată roaba Domnului, fă-mă după cuvântul tău”. Supunerea aceasta față de voia lui Dumnezeu este cuprinsă în icoana pe care și-a făcut-o Maica Domnului sieși.

Mai cunoaștem un cuvânt al Maicii Domnului, cel de la Nunta din Căna Galilei, unde s-a arătat binevoitoare față de cei care nu mai aveau vin și mijlocitoare pentru ei la

Domnul nostru Iisus Hristos. Și aceasta face parte din icoana Maica Domnului cea netăcută de mână, dar făcută din cuvânt, din înțelegere. Și a mai zis ceva Maica Domnului, împlinindu și icoana „Făcui orice vă va spune” (Ioan 2, 2). Este singurul cuvânt adresat oamenilor de Maica Domnului, cuvânt care îndreaptă gândurile oamenilor către Domnul Hristos și arată smerenia Maicii Domnului.

Mai departe, tot din icoana cea netăcută de mână o menționează Maica Domnului este ceea ce numim noi „cantarea Maicii Domnului”. Sunt cuvintele de preamărire a lui Dumnezeu spuse în casa Sfintei Elisabeta către Maica Domnului: „Mărește sufletul al meu pe Domnul, și s-a bucurat duhal mea de Dumnezeu, Mântuitorul meu, că a căutat spre smerenia roabei Sile. Că iată, de acum mă vor ferici toate neamurile. Că nuna făcut mie mărire Cel Puternic și stănt numele Lui. Și mila Lui în neam și în neam spre cei ce se tem de El” (Luca 1, 46-50). Și în aceste cuvinte o vedem pe Maica Dumnezeu și cu smerenie în fața lui Dumnezeu.

Accasta este icoana făcută de Maica Domnului însăși, prin cuvintele care ne au rămas în Sfânta Evanghelie.

Mai este o icoană nefăcută de mână omenească, făcută din cuvinte icoana pe care i a

făcut o ingerul binevestitor și icoana pe care i a făcut o Duhul Sfânt prin Stănta Elisabeta. La Buna Vestire, ingerul binevestitor s-a prezentat în fața fecundei Maria și a zis: „Bucură te, ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei” (Luca 1, 28). Cuvintele acestea ne-o prezintă pe Maica Domnului căsută de inger, căsută s. de Dumnezeu, Care i a trimis pe inger. Și a mai zis ingerul: „Duhul Sfânt Se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri, pentru aceea și Stăntul care Se va naște din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema.”. Este vorba de Stănta Treime, care s-a găsit locas în Maica Domnului. Duhul Sfânt se va pogori peste tine, puterea Celui Preaînalt te va umbri. Tatăl ceresc te va umbri – și Sfăntul care se va naște din tine – Domnul Hristos – Fiul lui Dumnezeu se va chema. Așa că, în icoana netăcută de mână omenească, dar făcută de ingerul binevestitor, Maica Domnului este sub puterea Duhului Sfânt, sub puterea Tatălui ceresc și sub ocrourea Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Icoana aceasta făcută de inger este completă și tot netăcută de mână omenească prin Duhul Sfânt, Care i a insuflat Sfintei Elisabeta cuvintele: „Binecuvântată ești tu între femei” spuse și de ingerul binevestitor, după care

Elisabeta a adăugat: „Și binecuvântat este rodul pantecelei tale. Și de unde mie aceasta, ca să vină la mine Maica Domnului meu?” (Lucă 1, 42-43).

Iată trei icoane nefăcute de mână omenească: una, făcută de sfânta noastră Biserică – „Pe preasfânta, curata, preabinecuvântata, mărita, Stăpana noastră, de Dumnezeu Născătoare și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții să o pomenim”, una făcută de îngerul binevestitor – „Bucură-te, ceea ce ești plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei.”, „Duhul Sfânt se va pogori peste tine și puterea Celu Preînalt te va umbri, pentru aceea și Sfânta care se va naște din tine, Iisus Hristos, Dumnezeu se va chema” și una făcută de Duhul Sfânt prin Sfânta Elisabeta – „Binecuvântată ești tu între femei și binecuvântat este rodul pantecelei tale. Și de unde mie aceasta, ca să vină la mine Maica Domnului meu?”.

Să ne cercetăm pe noi înșine cât ne gândim și cum ne gândim la Maica Domnului, dacă avem în vedere aceste trei icoane nefăcute de mână omenească sau ne dorim numai să vedem vreo icoană pe care o pomenim astăzi, și care e netăcută de mână omenească.

Dumnezeu să ne ajute să ne luminăm mintea cu lumina cunoștinței de Dumnezeu și să ne cercetăm pe noi înșine și în această lăutară a vieții noastre, în privința cinstirii pe care i-o aducem sau nu i-o aducem Maicii Domnului.

CINSTITORII MAICII DOMNULUI

Mănăstirea „Sub Piatră”,
9 iulie 1998

Măm gândit că este bine să stăruim puțin cu gândul asupra cinstirii Maicii Domnului, care este maica noastră și care are un loc de cinste, un loc deosebit în gândirea și în evlavia ortodoxă.

Slujbele noastre sunt în așa fel alcătuite încât ele ne duc în fața lui Dumnezeu, a Maicii Domnului, ne duc în fața sfinților. Slujbele ne dau prilejul să vorbim cu Dumnezeu, cu Maica Domnului, cu sfinții lui Dumnezeu, crează o atmosferă de preamărire a lui Dumnezeu, o atmosferă de preacinstire a Maicii Domnului, o atmosferă de cinstire a sfinților. Nu se poate ortodoxie fără această lucrare cinstitoare. La biserică auzim cuvinte anume îndrumătoare spre pomenirea Maicii Domnului: „Pe preasfânta, curată, preacurată, marea, Stăpâna noastră, de Dumnezeu Născătoare și purarea Fecioara Maria, cu tot stăruie să o pomenim”.

Avem deci datina să o pomenim pe Maica Domnului. Ce înseamnă „a pomeni pe Maica Domnului”? Să ne gândim la Maica Domnului! Să n-o uităm pe Maica Domnului. S-o avem pe Maica Domnului în primul plan al gândirii noastre.

Avem în vedere la sfintele slujbe să o numim pe Maica Domnului: „Pe preasfânta Născătoare de Dumnezeu și Maica lui Iisus, întru cântări cinstindu-o, să o mărim”. Sunt atâtea și altele cuvinte care ne angajează întru cinstirea Maicii Domnului: „Cuvine-se cu adevărat să te laudăm, Născătoare de Dumnezeu, cea pură, cea fântână și preacurată și Maica Dumnezeului nostru. Căci tu ești mai cinstită decât keruvimii și mai mărită, fără de asemănare decât serafimii, care fără stricăciune, pe Dumnezeu Cuvântul ai născut, pe tine, cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, te mărim”. Sunt cuvinte pe care le spunem la sfintele slujbe, obligatorii pentru noi, credincioși. Nici nu ne punem problema că s-ar putea altfel.

Noi nu putem să-l despărțim pe Domnul Hristos de Maica Domnului, nici pe Maica Domnului de Domnul Hristos. Sunt a catari la sfintele slujbe în care aceasta legătură a fost făcută: o gânditorii de Dumnezeu, care ne-au dat conștiința că Maica Domnului a fost aceea prin care Mântuitorul lumii a venit în lume. Cele ce

„S-a făcut Mantăitorul nostru Iisus Hristos și a început în tăpînă că El, Mantăitorul, S-a născut din preasfânta Fecioară Maria.

Către sfârșitul slujbei de duminică din Duminică, de fiecare dată vorbim cu Maica Domnului, spunând cuvinte ca acestea „Prin binecuvîntaia ești, Născătoare de Dumnezeu Fecioară, că prin Cel ce S-a născut din tine iadul s-a robit, Adam s-a chemat, moartea s-a omorât și noi am înviat. Pentru aceasta cîntînd, strigăm: «Bine ești cuvîntat, Hristoase, Dumnezeul nostru, Cel ce bine ai voit așa, înainte Tîe»”.

În aceluia timp avem posibilitatea să vorbim cu Maica Domnului și să spunem ce a adus Mantăitorul pentru noi „Că prin Cel ce S-a născut din tine îi spunem Maica Domnului, iadul s-a robit.” Iadul nu mai are putere, s-a împușcat, s-a înghesuit. Există și mîndrie departe iad, dar numai pentru cei care vor să meargă la iad. Pentru cei credincioși nu mai există iad.

Sfîntul Ioan Gură de Aur, în Cuvîntul de la Paști, ne spune că „iadul s-a amărât văzîndu Te pe Tine jos”, văzîndu Te pe Tine în iad. Cîntînd „S-a amărât că s-a stricat, s-a amărât că s-a batjocorit, s-a amărât că s-a legat, s-a amărât că s-a omorât. A luat trup și de Dumnezeu s-a lovit, a luat pămînt și s-a împînat cu cerul, a luat ce

a văzut și a căzut într-acele ce nu a văzut. Unde ți este moarte, boldal? Unde ți este iadule, biruință? Înviat a Hristos și tu te-ai scuturat, înviat a Hristos și ai căzut dracu, înviat a Hristos și se bucură îngeri înviat a Hristos și viața viețuiește, înviat a Hristos și nici un mort nu mai este în mormînt, că Hristos, înviind din morți, începutura celor adormiți S-a făcut. A Aceleia este slava și puterea și stăpînirea, în veacii veacilor, amin.” Așa spune Sfîntul Ioan Gură de Aur – așa credem și noi, așa punem și noi „Prin Cel ce S-a născut din tine iadul s-a robit, Adam s-a chemat” (la alta viață, la viața cea nouă, după voia lui Dumnezeu, blestemul nu mai există, s-a nîmicit, s-a pierdut. Nu mai sîntem sub blestem. Dumnezeu este gata să ne dea binecuvîntarea.

Me îmi place foarte, foarte mult să mă îndesc la tîmplă ca Sfîntul Evanghelist Luca, cîntînd despre înălțarea la cer a Domnului Hristos, spune apăsător să nu se uite că Domnul Hristos i-a dus pe ucenici spre Betania și acolo și-a ridicat mîinile și i-a binecuvîntat. Ar fi putut merge mai departe, dar parca ar fi vrut să mădă pușin, să i încredințeze de binecuvîntare: „Și pe cînd îi binecuvînta (pe ucenici, se înțelege), S-a despărțit de ei și S-a înălțat la cer.” (Luca 24, 50). Cum S-a înălțat Domnul Hristos la cer? Binecuvîntînd pe cei ce sînt ai

Lui. Deci nu numai pe ucenici, ci pe toți aceia care sânt ca ucenicii Domnului Hristos. S-a înălțat la cer binecuvântând. Este ultimul gest al Domnului Hristos aici, pe pământ. Este un gest de bunăvoință, este rezumatul Noului Testament, rezumatul Evangheliei, rezumatul activității Domnului Hristos aici pe pământ: binecuvântarea. Toată evanghelia se cuprinde în aceste cuvinte. Și, ne spune mai departe Sfântul Evanghelist, ucenicii s-au închinat Domnului Hristos și s-au întors în Ierusalim „cu bucurie mare”. Cu bucurie mare!

Maica Domnului cea binecuvântată, cea prin care a venit Domnul nostru Iisus Hristos, prilejuește prin înălțarea ei, prin existența ei, faptul de a se fi născut, de a se fi înghesuit, de a se fi împănăat mla, de a fi fost chemat Adam la viața cea fericită, faptul că blestemul nu mai este pentru cine vrea să fie sub binecuvântare. Moartea are alt sens decât înainte: „moartea s-a omorât și noi am înviat”. Și, conștienți de toate acestea, zicem către Domnul Hristos: „Bine ești cuvântat, Hristoase Dumnezeu nostru, Cel ce bine ai voit așa, mărire Ție.”. Este ca și când autorul și-ar fi adas aminte că Maica Domnului a zis la Nunta din Cana Galileii: „Faceți orice vă va spune.” (Ioan 2, 5). Este ca și când ar fi zis autorul că da,

uite, noi am adus cinstire Maicii Domnului pentru toate câte s-au făcut prin Domnul Hristos, dar să nu uităm de Domnul Hristos, Care a binevoit așa, să nu uităm pe Domnul Hristos, pentru că Maica Domnului vrea să ne gândească la Domnul Hristos când o cinșim pe ea.

Pentru noi este o mare bucurie să fim cinstitori ai Maicii Domnului, dar trebuie știut că adevărata cinșire a Maicii Domnului vine de la Dumnezeu. Astfel de minuni din sfânta slujbă, astfel de lucruri cinstitoare pentru Maica Domnului au putut fi alcătuite numai de Duhul Sfânt. Duhul Sfânt ne îndeamnă la cinșirea Maicii Domnului.

Noi cerem ajutor pentru cinșirea Maicii Domnului, chiar de la Maica Domnului. La Sfântul Maslu este o acatistă de rugăcuni către Maica Domnului în care zicem așa: „Pe tine, preacurată pălat al împăratului ceresc, ceea ce ești multădată, te rog, păzește mintea mea cea minată cu tot felul de păcate și o fă locaș intrinusețat al Treimii Celei dumnezeiești, ca să laud și să măresc puterea ta și mila ta cea nemasurată, fiind mantuit eu, nețrebnicul rob al tău.”.

Deci fiecare dintre noi, stând în fața Maicii Domnului, ne considerăm robi nețrebnici și

dorim ceva de la Maica Domnului să ne ajute să avem nuntea curățită de tot felul de păcate, să devenim și noi locașuri ale Preasfintei Treimi. Aceasta anume ca să lăudăm și să mărim puterea cea nemăsurată a Maicii Domnului. Prin puterea lui Dumnezeu avem bucuria de a fi cinstitori ai Maicii Domnului. Spunea cineva că părintele Staniloae l-a întrebat pe un candidat la doctorat „Ce simți tu când cinstești pe Maica Domnului?” N-a întrebat ce temeri sunt pentru cinstirea Maicii Domnului, ci tu, personal, care ești în Biserica Domnului și cinstești pe Maica Domnului, ce simți tu atunci când cinstești pe Maica Domnului?

Să amintim mai întâi că, între rugăciunile de mulțumire pentru împărăsirea cu domnezeștei raie, avem și o rugăciune în care ne adresăm Maicii Domnului, zicând așa: „Preasfântă Stăpana mea, de Dumnezeu Născătoare, care ești lumina întinecatului meu suflet, năde-dea, acoperământul, scăparea, mângăierea și bucuria mea”. Maica Domnului, fiind „lumina întinecatului meu suflet”, dar și Maica Lumii („Pe Născătoarea de Dumnezeu și Maica Lumii, născătoare cinstindu-o, să o mărim” Sf. Liturgie), nu se poate să nu fie și ea lumină. În măsura în care am această

lumina, pot să înțeleg ceva din mareța Maicii Domnului.

O numim pe Maica Domnului nădejde! Maica Domnului este năde-dea noastră ca mijlocitoare.

Acoperire! Este ocrotitoarea noastră.

Scăpare! Este un loc de refugiu.

Mântuirea și bucuria mea!

Acel candidat întrebat de părintele Staniloae ce simte el când o cinstește pe Maica Domnului, dacă s-ar fi gândit la aceste cuvinte din rugăciunea de mulțumire către Maica Domnului, ar fi trebuit să se întrebe „Sunt eu, când cinstește pe Maica Domnului, că Maica Domnului este Stăpana mea? Sunt eu că Maica Domnului este lumina întinecatului meu suflet, că am lumină prin Maica Domnului? Sunt eu că Maica Domnului este năde-dea mea? Sunt eu că Maica Domnului este acoperământul meu? Sunt eu că Maica Domnului este mântuirea mea? Sunt eu că Maica Domnului este bucuria mea?” Și ar trebui să putem răspunde că așa ceva simțim noi când cinștim pe Maica Domnului că Maica Domnului este ocrotitoarea noastră, că Maica Domnului ne poartă de grijă, ne are în vedere, că mijlocește ceva pentru noi. Deci noi credem că Maica Domnului este cu noi, că este și

mama noastră, că ne poartă de grijă, se gândește la noi, ne trimite bucurie, ne trimite prilejuri de bucurie.

În aceeași rugăciune de mulțumire cerem de la Maica Domnului să ne dea smerenie în gânduri și ridicare din robia păcatului. Eu nu știu dacă v-ați gândit sau dacă, cînd ucrunți aceștia de ritual, le ați dezghiocat să vedeți ce sînt pe acolo, ce se spune acolo? Cerem de la Maica Domnului smerenie în gânduri. De ce smerenie în gânduri? Pentru că Maica Domnului a fost smerită. Dacă nu avem smerenie în gânduri, nu suntem ca Maica Domnului, nu suntem plăcuți Fiului ei.

Cerem de la Maica Domnului ridicare din robia păcatului. De atâtea și de atâtea ori avem probleme în lumea aceasta din pricina unor gânduri care nu sînt comune, care ne robesc, care ne asupresc, care ne chinuiesc. Dar dacă scăpăm din robia cugetelor — avem încredință, avem seninătate, avem bucurie și putem fi încredințați de ajutorul Maicii Domnului.

Înainte cu mai mulți ani, știu eu, vreo șapte, am citit o carte intitulată *Făcîți ceea ce vă spune El* (cuvinte spuse de Maica Domnului la Nunta din Cana Galileii). Autorul acestei cărți pune o problemă pe care mi-am pus-o și

eu cu mai mult timp în urmă: că oamenii de astăzi sînt mai puțin cînstitori ai Maicii Domnului, deși există unii care sînt mai mult decît trebuie cînstitori ai Maicii Domnului. Nu-i bine nici așa! Bine este s-o avem pe Maica Domnului acolo unde ne o prezintă Biserica. Să nu ne adresăm Maicii Domnului mai mult decît Domnului Hristos, ci să ne adresăm Domnului Hristos și după aceea Maicii Domnului.

L-am auzit pe părintele Arsenie Boca spunând credincioșilor, în 1942, că sînt unii care zic „Doamne, Maica Domnului”, ceea ce nu-i corect! Nu se găsește în nici o carte, nici de rugăciuni, nici de slăve, o adresare de ăsta fel — „Doamne, Maica Domnului”. Cuvîntul „Doamne” este întrebare, nu e pentru Domnul Hristos, pentru Dumnezeu. Dar astăzi oamenii sînt mai puțin cînstitori ai Maicii Domnului și găsești mai greu oameni care știu rugăciuni către Maica Domnului. De exemplu, la spovedi, îi întreb pe cei care se spovedesc la mine dacă știu să spună „Cuvine se cu adevărat”. Unii știu, cei mai mulți nu știu, cate unii nici nu știu despre ce este vorba și zic simplu — „Știu”.

Mi-a venit odată un tîrnăr pe care l-am întrebat:

— Știi să zici „Cuvine se cu adevărat”?

— Da.

— Zi!

— Cuvine-se cu adevărat!

— Nici nu știi despre ce-i vorba!

Și el, după mine: „Nici nu știi despre ce-i vorba!” Asta e situația reală! Nu e o situație de glumă!

Să revenim la ceea ce vă spuneam despre autorul acestei cărți, „Încep ceea ce vă va spune Eu”. Se poate proba că sunt tot mai puțin cinstitori ai Maicii Domnului și se întreba din ce cauză. Și răspunsul, care mă a plăcut foarte mult, era acesta: „Crestinismul nostru este un creștinism de idei” — fiți atenți ce tramos armetza — „și ideea n-ai mama”. Dacă îl avem pe Domnul Hristos în cinstea cărei ta, dacă pentru noi Domnul Hristos este o realitate, nu putem să nu fim cinstitori și ai Maicii Lui. Iar dacă pentru noi Domnul Hristos este o idee, n-avem atunci pentru ce să-l cinstim mama, pentru că ideile n-au mama. Extraordinar de tramos prezentata chestiunea!

Între bucuriile mari, pe care le avem noi din credința noastră, este și bucuria de a fi cinstitori ai Maicii Domnului. Gandiți-vă că sunt alți care o hulesc pe Maica Domnului, sunt alți care, hai să zicem că nu o necinstesc,

Iar nu o cinstesc, o trec cu vederea pe Maica Domnului. Pe noi nu ne interesează ce fac ei, noi ne ținem de credința noastră.

O mătușă de-a mea, Dumnezeu s-o odihnească, era îndemnată de oameni de altă credință să treacă la credința lor. Și ea spusese: „Eu de Maica Domnului nu mă las, eu de Biserica nu mă las! Mie mi place când bate toaca, mie-mi place când se trag clopotele, eu de Maica Domnului nu mă las!”.

Așa să facem și noi! Să nu ne lăsăm de Maica Domnului! Oamenii ce-ar zice, noi avem bucuriile noastre, avem ajutor de la Maica Domnului, avem bucuria de a avea pe Maica Domnului ca mama noastră, și știți cum e mama.

Și noi suntem îndatorați cumva să ne gândim la mama de mamă și să avem inimă de mamă, din până să o avem, sigur are Maica Domnului tața de noi mama de mamă.

Să-i mulțumim Maicii Domnului, să-I mulțumim Mantăitorului nostru Iisus Hristos că ne-a dat și bucuria aceasta, de a o cinsti pe Maica Domnului. Să mulțumim lui Dumnezeu pentru toate, pentru credința noastră, pentru Biserica noastră, pentru toate darurile Bisericii pe care le avem, să mergem înainte cu bucurie

că suntem în Biserica în care Maica Domnului are locul ei, asemănător cu locul cel din ra

Noi credem că Maica Domnului a fost ridicată din mormânt (a fost înviată, a fost ridicată din mormânt la cer și este în cer cu sufletul și cu trupul) Noi susținem lucrul acesta la slujbele noastre, chiar dacă nu avem o dogmă despre aceasta, dar spunem „Pe Născătoarea de Dumnezeu, cea într-o rugăciune neadorată, mormântul și moartea n-au putut-o, căci ea pe Maica vieții la viață a mutat-o Cel ce S-a sălășluit în pantecele ei cel pururea fecioresc”

Credem lucrul acesta și când o să ajungem acolo unde este Maica Domnului, o să ne bucurăm că este și Maica Domnului cu noi.

Dumnezeu să ne ajute!

MAICA DOMNULUI ÎN ORTODOXIE

Proba cuvioase părinte stareț, cinsuți părinți, iubiri credincioși, pentru că suntem în cuprinsul sărbătorii Adormirii Maicii Domnului, m-am gândit că pentru seara aceasta să stăruim puțin cu gândul asupra locului pe care-l are Maica Domnului în conștiința noastră de dreptmăritori creștini, în învățătura și prăcuța Bisericii noastre.

Dacă luăm aminte la dumnezeieștile slujbe ale Bisericii noastre, constatăm că îndrumările de la sfintele slujbe ne îndrumă, ne ajută să fim cinsuți ai Maicii Domnului. Sfintele slujbe ale Bisericii noastre sunt prilejuri de rugăciune și de învățatură. Ne rugăm învățând și învățăm rugându-ne. Dacă luăm aminte la îndrumările de la sfintele slujbe, putem învăța de la sfintele slujbe mai mult decât din cărți și putem să ne raportăm la cei pe care-i are în vedere Sfânta Biserică: la Dumnezeu, la Mântuitorul nostru Iisus Hristos, la Duhul Sfânt, deci la Preasfânta Treime, la Maica Domnului, la sfinții lui

Dumnezeu, putem să intrăm în legătură cu el, putem să ne îndreptăm gândurile de la cele pământești la cele mai presus de lumea aceasta, la cele cerești.

Sigur că cei care merg la biserică și stau și nu urmăresc nu pot să învețe ceva, dar cei care urmăresc alcătuirile de la stințele slujbe învață. Nu se poate să nu învețe. Și stințele slujbe sunt în așa fel alcătuite încât chiar dacă cineva nu s-ar gândi anume la Maica Domnului, totuși e pus în situația să se gândească. De pildă, în Ecumenia Mare și în Ecumenile Mici oricum e pomenită Maica Domnului când se spun cuvintele: „Pe Preasfânta, Curată, Preabinecuvântata, Maria Stăpâna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și Pururea Fecioara Maria, cu toți sfinți să o pomenim. Pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.” Așa acuzăm în biserică. Deci suntem îndemnați să o pomenim pe Maica Domnului.

Când eram eu copil și până pe vremea când eram student la Teologie, chiar și mai târziu, cuvintele acestea se spuneau așa: „Pe Preasfânta, Curată, Preabinecuvântata, Maria Stăpâna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și Pururea Fecioara Maria, cu toți sfinți pomenind-o, pe noi înșine și unii pe alții și

toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm”, în felul în care se spuneau cuvintele acestea mai demult se presupunea că noi o pomenim pe Maica Domnului fără să ne îndemnăm cineva. Deci „Pe Preasfânta, Curată, Preabinecuvântata, Maria Stăpâna noastră, de Dumnezeu Născătoarea și Pururea Fecioara Maria, cu toți sfinți pomenind-o, pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm.”. Aceasta înseamnă: noi o pomenim pe Maica Domnului. Accentul cadea pe cuvintele de la stăruit și anume „Pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm”. Între timp lucrurile s-au schimbat în înțelesul că aceste cuvinte s-au împărțit în două și ca să poată fi împărțite în două, avem de-a îndemnat îndemnat să ne gândim la Maica Domnului, să pomenim pe Maica Domnului și îndemnat să dăm toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu. Deci în această prezentare nu se mai presupune că o pomenim fără să ni se spună să o pomenim. Ni se spune să o pomenim și după aceea „pe noi înșine și unii pe alții și toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu să o dăm”. Înainte însă era un singur îndemn, presupunând că totuși noi pe Maica Domnului oricum o pomenim. De ce s-a

facut această schimbare? Cred că pentru că spanându-se aceste cuvinte și venind vorba de Maica Domnului credincioșii intervin cu o rugăciune și zic „Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, miluiește-ne pe noi.” În copilăria mea, în tinerețea mea, se zicea „Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuiește-ne pe noi.” A fost însă o dispoziție de la Sfântul Sinod să se spună „Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluiește-ne pe noi”, pe considerentul că Maica Domnului ajută la mântuire, ne miluiește, nu ne mântuiește împreună cu Domnul Hristos, deși, în cărțile vechi, în cărțile tipărite înainte de dispoziția Sfântului Sinod, peste tot e scris „Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuiește-ne pe noi”.

Adevărul este că, în cele duhovnicești, lucrurile nu sunt așa de precizate cum sunt în cele pămăntești. Cineva mă întreba părinte, cum se poate spune la rugăciunea dinainte de Sfânta Împărtășanie înainte de a ne împărtăși, că „Hristos Dumnezeu a venit să mântuiască pe cei păcătoși dintre care cel dintâi sunt eu”, cum se poate ca acela dintâi să nu eu și fiecare să fie cel dintâi, pentru că numai unul poate fi cel dintâi dintre păcătoși, nu pot fi mai mulți, și atunci cum se poate? Se poate, pentru că fiecare dintre noi ne considerăm mai păcătoși

decât alții și nu ne interesează ca altul ar putea fi mai păcătos decât noi. Și atunci nu e o exprimare absolută, așa cum e la matematică: doi și ca doi fac patru și gata, nu se mai poate înțelege altceva, în cele duhovnicești, lucrurile sunt puțin mai elastice, pentru că se pot înțelege, printr-un cuvânt, mai multe lucruri. Când zici „Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuiește-ne pe noi”, poți să te gândești la ceea ce poate Maica Domnului, adică nu la mântuirea în sine, pentru că mântuirea e prin Hristos, ci la contribuția Maicii Domnului pentru mântuire, în înțelesul că dacă nu era Maica Domnului, nu era nici Domnul Hristos aici pe pământ și n-ar mai fi fost posibilă întruparea Mântuitorului. Bineînțeles, e un fel de a vorbi, pentru că, de vreme ce a existat Maica Domnului, nu se poate spune ce s-ar fi întâmplat dacă nu era Maica Domnului. Maica Domnului există și dacă există Maica Domnului, înseamnă că ea este mijlocitoare de mântuire în acest înțeles, fiindcă prin Maica Domnului avem cele ce vin de la Domnul Hristos.

Gândiți-vă de pildă la acatuirea aceea de la Utrenia de Duminică, de la sfârșitul Utreniei, dinainte de Doxologie, care zice așa: „Prin binecuvântarea căsui, Născătoare de Dumnezeu fecioară, că, prin Cel ce S-a întrupat din tine,

iadu s-a robit, Adam s-a chemat, blestemul s-a pierdut, Eva s-a mântuit, moartea s-a omorât și noi am înviat.” Vorbim cu Maica Domnului și spunem că lucrurile acestea s-au întâmplat prin Domnul Hristos, „prin Cel ce s-a intrupat din tine iadul s-a robit, Adam s-a chemat, blestemul s-a pierdut, Eva s-a mântuit, moartea s-a omorât și noi am înviat. Pentru aceasta cântând, strigăm — pentru că s-a întâmplat așa ceva prin Fiul tău, cântând strigăm — Binecuvântat ești Hristoase Dumnezeu nostru Cel ce bine ai voit așa, mărite Ție”. Deci vorbim și cu Maica Domnului, vorbim și cu Domnul Hristos și ținem seama de legătura care există între Maica Domnului și Domnul Hristos și între Domnul Hristos și Maica Domnului.

Așadar, Maica Domnului în înțelesul acesta ne mântuiește, a contribuit la mântuire, însă pentru că Maica Domnului nu ne poate mântui singură, ci ne ajută la mântuire împreună cu Domnul Hristos — în principal ne ajută Domnul Hristos — Stanta noastră Biserica o cinstește pe Maica Domnului în legătură cu Domnul Hristos, nu o desparte de Domnul Hristos. Așa cum cinstit și Crucea Domnului Hristos fără să o despărțim de Domnul Hristos, totdeauna în legătură cu Domnul

Hristos, așa și pe Maica Domnului o cinștim în legătură cu Domnul Hristos. Ceea ce îi dă Maicii Domnului mărirea e faptul că e în legătură cu Domnul Hristos, și tocmai această legătură cu Domnul Hristos îi dă mărirea Maicii Domnului. Și Maica Domnului are o mărirea, o marie, chiar zicem noi: „Spăimântatu s-au toate de dumnezeiască mărirea ta, că tu feceră neispușta de nuntă ai avut în pantece pe Dumnezeu Cel peste toate și ai născut Fiul pe Cel fără de ani, Cel ce dăruiește pace tuturor celor ce te laudă pe tine.”.

Deci noi, cei care o lăudăm pe Maica Domnului, avem un privilegiu. Ce privilegiu? Privilegiul de a fi mlași de Dumnezeu, de Domnul nostru Iisus Hristos, dându-ne pacea Sa nouă. De ce? Pentru că o lăudăm pe Maica Domnului. Și de ce o lăudăm pe Maica Domnului? Ne învață Biserica noastră să o lăudăm. De ce ne învață să o lăudăm? Pentru că „s-au spăimântat toate de dumnezeiască mărirea ta”, zicem noi vorbind cu Maica Domnului. Deci nu prezentăm lucrurile ca într-un studiu, nu zicem: „S-au spăimântat toate de mărirea Maicii Domnului, că Maica Domnului a purtat în pantecele ei pe Dumnezeu Cel peste toate și a născut Fiul pe

Cel fără de ani.”, ci vorbim cu Maica Domnului și zicem „Spăimântatu s-au toate de dumnezeiască mărirea ta.”.

Acesta e avantajul slugelor, noi nu studiem, nu învățăm ca și cum am studia, ci învățăm angajându-ne în fața celor cu care vorbim. Așa i cu Maica Domnului, așa i cu sfinții lui Dumnezeu, noi vorbim cu ei vorbim cu Domnul Hristos, îi spunem Domnului Hristos ce avem de spus, vorbim cu El și din aceasta învățăm. Prin urmare, Maica Domnului are o mărirea a ei și mărirea îi vine de la Domnul Hristos și, venind-a de la Domnul Hristos mărirea, ea e mijlocitoare către Domnul Hristos pentru noi. Noi o laudăm, Maica Domnului m poartă și Domnul Hristos ne dăruiește pace „Cel ce dăruiește pace tuturor celor ce te laudă pe tine”.

Și alcături de felul acesta sunt multe. De exemplu, să luăm una de la slujba înmormântării când, vorbind cu Maica Domnului, zicem că „Neamul omenesc a aflat mântuire prin tine și noi să aflăm raul, Nascătoare de Dumnezeu ceea ce ești una binecuvântată.”. De ce zicem că e „una binecuvântată”? Nu mai există alți binecuvântați? În situația Maicii Domnului numai Maica Domnului există, altcineva nu

mai există, și atunci e „una binecuvântată” Bineînțeles că binecuvântați pot fi și alți, dar în alt înțeles. Gândiți-vă de pildă la faptul că atunci când Iosif s-a întâlnit cu frații săi după ce a fost vandut în Egipt și au vorbit unii cu alții înainte de a se cunoaște, de a-l recunoaște pe Iosif, de a se descoperi Iosif fraților săi, a întrebat de tatăl lor și ei au spus despre tatăl lor că trăiește și atunci Iosif a zis „Binecuvântat este omul acela”. Prin urmare și Iacov era binecuvântat ca tată al lui Iosif. Și alți sunt binecuvântați. Toți care sunt sub binecuvântarea lui Dumnezeu sunt binecuvântați, dar Maica Domnului are un loc aparte între toți binecuvântați „una binecuvântată” „Băcură-te curată, cea ce ai născut pe Dumnezeu cu trup spre mântuirea tuturor, că neamul omenesc a aflat mântuire prin tine. Și noi să aflăm raul, Nascătoare de Dumnezeu, curată și binecuvântată”, cea ce ești una binecuvântată.

Iubiți credincioși, așa ne gândim noi la Maica Domnului și așa ne învața Sfânta noastră Biserică să ne gândim la Maica Domnului, în alcătuirile cinstitoare pentru Maica Domnului vorbim cu Maica Domnului și zicem că ea este mărirea a toată lumea, care din oameni a răsarit și pe Stăpânul L a născut, așa

cea cerească". Vorbind cu Maica Domnului spunem: „Pe tine, Maica lui Dumnezeu, cea mai presus de minte și de cuvânt". Cum e Maica Domnului? Mai presus de minte și de cuvânt. Ce înseamnă aceasta? Înseamnă: cuvântul nu o cuprinde, iar mintea nu o înțelege. Stăm coplesți de marea Maicii Domnului, în fața Maicii Domnului. „Cea mai presus de minte și de cuvânt, care ai născut negruți sub ani pe Cel fără de ani, credinciosu ca un gând te mărim". Mărim pe Maica Domnului pentru mărețiile ei, pentru mărețiile ei izvorâte din Mântuitorul nostru Iisus Hristos, din Fiul său care S-a întrupat, din Fiul lui Dumnezeu care S-a întrupat din Preasfânta Născătoare de Dumnezeu și a devenit și Fiul al Maicii Domnului. Cine? Cel ce este Dumnezeu adevărat și Om adevărat. Dumnezeu adevărat născut din Dumnezeu din veci și Om adevărat născut din Preasfânta Fecioară Maria.

Maica Domnului este numită Născătoare de Dumnezeu nu în înțelesul că L-a născut pe Dumnezeu, că înainte de a fi Dumnezeu a fost Maica Domnului, ci în înțelesul că Cel pe care L-a născut ca om nu era numai om, ci era și Dumnezeu, Om adevărat și Dumnezeu adevărat. Unde s-a petrecut unirea ființei dumnezeiești cu firea omenească în persoana

Mântuitorului nostru Iisus Hristos? S-a unit în pantecele Preasfintei Fecioare Maria. Noi așa marturisim și așa ne învață Biserica noastră. Noi nu credem, ca ereticii, ca Maica Domnului a născut un om cu care după aceea S-a unit Dumnezeu. De pildă, la Botez, cum spuneau unii, ca Duhul Sfânt când S-a pogorât peste Domnul Hristos la Botez, de fapt atunci a fost unirea între cele două ființe. Nu e adevărat. Biserica noastră spune, învață, marturisește și răspunde adevărul că Fiul lui Dumnezeu S-a unit cu Fiul Omului, Dumnezeu S-a unit cu omul în ființa Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și de aceea zicem noi într-o alcătuire de la Sfântul Măslă, vorbind cu Maica Domnului: „Pe tine, preacuratu palat al împăratului ceresc, cea ce ești mult lăudată, te rog cărătește mintea mea cea minată cu tot felul de păcate și o fă lacaș înțărânat al dumnezeieșui Treimi ca să laud și să măresc puterea ta și mila ta cea nemăsurată, fiind mântuit eu netrebnicul, robul tău". De unde porum? De la conștiința că suntem robi netrebnici „ca, netrebnicul, robul tău" doresc să fiu mântuit și pentru că doresc să fiu mântuit cer ceva de la tine, Maica Domnului, de la tine care ești „palat preacurat al împăratului ceresc". Când este Maica

Domnul „palat preacurat al împăratului ceresc”, al Mântuitorului nostru Iisus Hristos? A fost când L a purtat pe Domnul Hristos în pântecul ei. Da, dar Domnul Hristos S-a despărțit cumva de Maica Domnului când S-a născut din ea și atunci Maica Domnului nu mai este „palat preacurat al împăratului ceresc”? Ba da, este, și după ce S-a născut Fiul ei din ea e „palat preacurat al împăratului ceresc”. De ce? Pentru că Maica Domnului nu L a purtat numai în pântecul pe Domnul Hristos, ci L a purtat și în inima ei, și de inima ei nu S-a despărțit niciodată Fiul său, Domnul Hristos. O mamă este mamă pentru veșnicie, nu pentru vremelnicie. Niciodată nu i se va lua unei mame căutarea de mamă. Și nu e mamă numai când îl poartă pe copilul său în pântec, ci e mamă pentru totdeauna, pentru veșnicie. Așa e și Maica Domnului, mama a Mântuitorului nostru Iisus Hristos și dacă nu L mai poate purta în pântec și nu L mai poartă de fapt în pântec, îi poartă în inima ei și de inima ei niciodată nu S-a despărțit Domnul Hristos și noi, știind acest lucru, ne rugăm Maicu Domnului să curățească mintea noastră: „Curățește mintea mea cea întinată cu tot felul de păcate și o fă locaș al dumnezeiești Treimi”.

Maica Domnului a fost și este locaș al dumnezeiești Treimi. Așa i a spus îngerul când Preasfânta Fecioară a întrebat la Buna Vestire „Cum va fi aceasta de vreme ce eu nu știu de bărbat?” Ea a auzit de la înger atunci „Duhul Sfânt Se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbră, de aceea și Sfântul care Se va naște din tine Fiul lui Dumnezeu se va chema” (Luca 1, 34-35). Aici sunt cele trei persoane ale Sfintei Treimi care se unesc în Maica Domnului din clipa în care S-a intrapat Fiul lui Dumnezeu prin umbrărea de sus a Tatălui și prin lucrarea Sfântului Duh. Deci „Duhul Sfânt Se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbră – e vorba de Duhul Sfânt și de Tatăl – și Sfântul care Se va naște din tine Fiul lui Dumnezeu se va chema” – e vorba de Dumnezeu Fiul. Deci Maica Domnului devine locaș al Preasfintei Treimi. Devenind locaș al Preasfintei Treimi, Maica Domnului poate să ne ajute să ni se curățească și mintea ca să devenim locașuri ale Preasfintei Treimi. Și locaș al Preasfintei Treimi Maica Domnului este în veșnicie. „Curățește mintea mea cea întinată cu tot felul de păcate și o fă locaș înfrumusețat al Preasfintei Treimi”. Numai dacă suntem locașuri înfrumusețate ale Preasfintei Treimi, prin mijlocul Maicii

Domnului, putem să lăudăm măreția și mila cea nemăsurată a Maicii Domnului, noi, netrebnicii robii ei.

Vă atrag atenția asupra acestor lucruri în înțelesul că e bine să le urmăriți, să caprindeți înțelesurile adâncurile unor astre, de altădată, pentru că dacă le zici așa, între altele, nu poți să îți dai seama de conținutul lor, dar dacă mediezi – și sa-bele noastre trebuie meditate, știi că dacă le auzi spunându-se repede sau ca cântare, icol, nu le dai importanța pe care trebuie să le o dai, dar dacă te analizezi puțin și vezi ce conținut e în această alcătuire, și nu numai în aceasta, ci în multe altele – atunci aungi să îți dai seama de învățătura Bisericii noastre captivă în dărmăzătoarele slăbiciuni ale Bisericii noastre.

Sunt foarte multe lucruri pe care ar vrea să le știe credincioșii în legătura cu Maica Domnului. Au apărut și niste cărți cu viața Maicii Domnului care nu spun mare lucru. De ce? Pentru că Maica Domnului a fost smerită, despre Maica Domnului nu se poate spune mult. În Scriptură se spune puțin și în alta parte, cei care spun despre Maica Domnului ceva sau vor să spună ceva deosebit, nu sunt competenți. N-au cum să spună. De ce? Pentru că Maica Domnului, fiind smerită, n-a

vut să fie pusă în atenția oamenilor. Dorința ei a fost ca Domnul Hristos să fie pus în atenția oamenilor. La nunta din Cana Galileii a zis către slujitorii de la nuntă „Faceți ceea ce vă va spune El” (Ioan 2, 5). Deci vă spun și eu ceva, vă spun să faceți ce vă va spune El, nu să faceți ce va spun eu. Eu nu vă spun, n-am eu rostul de a vă spune, ascultați-l pe El, pe Iisus. Și astfel Maica Domnului a fost smerită până la așa măsură, încât ea nu a vorbit despre ce e a ei, despre mărețiile ei, despre nașterea ei mai presus de fire. De ce n-a vorbit? Evangheliștii spun că Domnul Hristos „S-a născut din preacurata fecioară Maria în chip mai presus de fire, prin lucrarea Duhului Sfânt, prin puterea lui Dumnezeu, nu prin contribuție bărbătească. Că e fecioară înainte de naștere, că e fecioară în naștere, că e fecioară după naștere, e un cuvânt pe care îl spunem noi la sfintele slujbe, de exemplu când zicem „pururea fecioara Maria”. Maica Domnului n-a vorbit despre așa ceva. De ce? Pentru că a fost smerită. Oamenii din vremea Mântuitorului îl considerau pe dreptul Iosif ca tată al lui Iisus și ziceau „Nu cunoaștem noi pe tatăl Său și pe mama Sa, nu cunoaștem noi pe frații Lui” (Ioan 6, 42) și așa mai departe.

Dar să știți că frații Domnului Hristos niciunul nu sunt numiți în Scriptura frați Maicii Domnului, așa că se poate înțelege altceva decât frați trupești, frați drecți. Se poate înțelege rude apropiate. Cuvântul frate nu era numai pentru frațe în sens strict, ci era și cu o largă înțelegere și se înțelegeau și rudele apropiate tot prin acest cuvânt. Și Maica Domnului, de exemplu la întâlnirea din templu cu Mântuitorul, după ce I-au pierdut, după ce nu I-au găsit o vreme și s-a întors, a zis: „Feme, de ce ne-ai făcut nouă aceasta? Iată, tatăl Tău și eu îngrijorăm Te căutăm” (Luca 2, 48). Nu a zis: „Feme, ca mama Ta și omul acesta, care de fapt nu Te tată, Te căutăm”, ci a zis: „Iată, tată! Tău și eu îngrijorăm Te căutăm”.

Sfânta noastră Biserică ne îndrumă în ceea ce privește conștiința noastră și cunoștința noastră despre Maica Domnului ne îndrumă prin slujbele ei în timp. Noi de fapt din viața Maicii Domnului știm numai câteva lucruri pe care le și sărbătorim și anume că s-a născut din părinți: Ioachim și Ana. Așa spunem la sfintele saube: „dumnezeiești părinți Ioachim și Ana” și pomenim la otpasturi în general pe Sfinți dumnezeiești părinți Ioachim și Ana, nu numai pe Ana, cum ar zice cei care nu sunt de credința noastră, care au altă credință și care

spun că și Maica Domnului s-a născut ca și Domnul Hristos numai prin puterea lui Dumnezeu, numai din Sfânta Ana. Biserica noastră nu învață așa, ci învață că Maica Domnului a avut dumnezeiești părinți pe Ioachim și pe Ana și după aceea - aceasta deci o sărbătorim în 8 septembrie - sărbătorim tot în legătură cu Maica Domnului, la 21 noiembrie, intrarea în Biserică a Maicii Domnului, adică primirea Maicii Domnului în Templul din Ierusalim unde a stat optsprezece ani și a fost educată în Templu din Ierusalim și de acolo la cincisprezece ani, a părăsit în grădă dreptului Iosif și a născut pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Mai avem o sărbătoare a Maicii Domnului în 26 decembrie, dar nu o sărbătoare din viața Maicii Domnului, ci o sărbătoare în legătură cu roșul Maicii Domnului, Soborul Maicii Domnului. Mai avem o sărbătoare în 25 martie, Buna Vestire, tot o sărbătoare a Maicii Domnului, și e singura al cărei eveniment e cuprins în Sfânta Scriptură, în Sfânta Evanghelie de la Luca. Și după aceea Adormirea Maicii Domnului în 15 august, când de fapt pomenim moartea Maicii Domnului, numai că nu zicem moartea Maicii Domnului, ci zicem Adormirea Maicii Domnului. De ce? Pentru că noi vrem prin

aceasta să punem în evidență că Maica Domnului n-a murit. De altfel noi credem că în general oamenii nu mor, adică nu mor în înțelesul de a dispărea, ci mor în înțelesul că se conștientizează viața lor sufletească prin suflet. Trupul se așează în mormânt și se descompune în timp, iar sufletul continuă viața dincolo de lumea aceasta. Nu mai există posibilitatea ca sufletul să moară. Se vorbește și despre o moarte a sufletului, prin această înțelegându-se de fapt nașterea sufletului, că despărțirea de Dumnezeu, pedeipsa veșnică.

Maica Domnului a murit cum mor toți credincioșii, cum mor oamenii, nu a avut un privilegiu special. A fost așezată în mormânt și după trei zile, când Sfântul Apostol Toma, care nu era de față la înmormântarea Maicii Domnului, a venit, s-a deschis mormântul pentru el ca să o vadă măcar în mormânt și nu mai era în mormânt! Aceasta e învățătura Bisericii noastre. De altfel învățătura Bisericii noastre este captivă în condacol de la Adormirea Maicii Domnului, unde se spune: „Pe Născătoarea de Dumnezeu cea întru rugăciuni neadormită și întru folosință nădejdea cea neschimbată, mormântul și moartea n-au putut-o. De ce? Pentru că a mutat-o la viață ca pe Maica Vieții. Cel ce s-a

salaslăit în pantece e ei cel pururea fecioresc” Deci Domnul Hristos a mutat-o la viață, a înviat-o, a scos-o din mormânt și a ridicat-o mai presus de lumea aceasta, iar Maica Domnului este și cu sufletul și cu trupul în cer. Așa e învățătura Bisericii, așa e credința noastră.

De aceea, toate acestea știindu-le noi, putem să spunem vorbind cu Maica Domnului: „Cuvine-se cu adevărat să te ferim pe tine Născătoare de Dumnezeu, cea pururea fericită și prea nevinovată și Maica Dumnezeului nostru. Că ce ești mai cinstită decât Hie-ro-nim și mai mărită fără de asemănare decât Serafim, care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvântul ai născut, pe tine, cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, te mărim” Cuvântul acesta alcătuit în această de fapt constă din două părți. Una adusă de înger pe pământ la Sfântul Monte prin veacurile XI, XII, când un înger i-a dictat unui părinte și după aceea a scris el însuși, de fapt a scris el însuși cuvintele acestea: „Cuvine-se cu adevărat să te ferim pe tine Născătoare de Dumnezeu, cea pururea fericită și prea nevinovată și Maica Dumnezeului nostru”, iar cea de-a doua parte a alcăturării, care a fost de sine statătoare și a cărat din veacul al VII-lea,

alcătuită de Sfântul Cosma Melodul este „Cea ce ești mai cinstită decât Heruvimul și mai manta fără de asemanare decât Serafimul, care țara stricăciune pe Dumnezeu Cuvântul ai născut, pe Tine, cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, te mărim.”.

Deci noi suntem cinstitori, preacinstim pe Maica Domnului, suntem măritori ai Maicii Domnului. Tara aceasta nu există Ortodoxie

20 august 1995

CINE ESTE MAICA DOMNULUI PENTRU MINE?

Cinsuș părinți, iubiri frați și iubiri credincioși, după ce ieri am stăruit cu gândul asupra locului pe care-l are Maica Domnului în conștiința Bisericii Ortodoxe, în gândirea și practica ortodoxă, este firesc astăzi să încercăm să ne raportăm pe noi înșine la învățătura Bisericii Ortodoxe, la cultul Bisericii Ortodoxe în legătură cu Maica Domnului, să răspundem la întrebarea cine este pentru mine, ce înseamnă pentru mine Maica Domnului. De ce? Pentru că noi ne gândim la Maica Domnului nu ca la ceva amălară de noi, ci ca la cea care este, alături de Mantuitorul nostru Iisus Hristos, în inima Bisericii Ortodoxe.

Rânduiește de slujbă alt Bisericii noastre sunt în așa fel alcătuite încât să fim în situația de a ne raporta la Maica Domnului. Aș aduce în atenție ceva de la Sfânta Liturghie, și anume după ce credincioșii cântă, după ce spun că cantare cuvinte.e. „Pe Tine Te laudăm, pe Tine bine Te cuvântăm, Ție ți mulțumim Doamne.

și ne rugăm Ție, Dumnezeului nostru", cele dintru cuvinte care se spun sunt cuvinte în care e pomenită Maica Domnului, căci se zice la Liturghia Sfântului Ioan Gura de Aur „Mai ales pentru Preastanta, Catata, Preabinecuvantata, Mărita Stăpâna noastră, de Dumnezeu Născătoare și Pururea Fecioara Maria” și la Liturghia Sfântului Vasile cel Mare „Mai ales ca Preastanta, Catata, Preabinecuvantata, Mărita Stăpâna noastră, de Dumnezeu Născătoare și Pururea Fecioara Maria”. Dacă luăm aminte în cuvintele acestea, la ele însele, cum le avem în vedere desprinse de contextul în care apar ele și așa cum le auzim noi de fapt, nu înțelegem nimic. De ce an singur lucru îl putem lua în considerație și anume faptul că e pomenită Maica Domnului. Cuvintele așa spuse „Mai ales pentru Preastanta, Catata, Preabinecuvantata, Mărita Stăpâna noastră, de Dumnezeu Născătoare și Pururea Fecioara Maria” nu ne spun nimic.

Însă încadrate în contextul lor ne spun mult și anume, după ce preotul se roagă lui Dumnezeu ca să vină peste Cinstitele Daruri Duhul Sfânt și să le prefacă în Trupul și Sângele Mantăitorului nostru Iisus Hristos prin voia Tatălui ceresc, se spune de ce anume cerem lucrul acesta și rostește mai departe

preotul sau episcopul: „Ca să fie celot ce se vor împărtăși, spre trezirea sufletului, spre iertarea pacatelor, spre împărtășirea cu Duhul Sfânt, spre plinirea împărăiei cerurilor spre îndrăznirea cea către Tine, iar nu spre udecată sau spre osândă”. În aceste cuvinte se arată preciza pentru care dorim să ne împărtășim, rostul cu care ne împărtășim, și, în continuare, spune: „Încă aducem Ție această slujbă duhovnicească pentru cei adormiți întru credință - și ei pomenesc - strămoși, părinți, patriarhi, prooroci, apostoli, propovăduitori, evangheliști, mucenici, mărturisitori, pustnici și pentru tot sufletu drept care s-a săvârșit întru credință”. Și apoi cu glas tare: „Mai ales pentru Preastanta, Catata, Preabinecuvantata, Mărita Stăpâna noastră, de Dumnezeu Născătoare și Pururea Fecioara Maria - și urași în taină în gând - pentru Sfântul Ioan Proorocul și Înaintemergătorul, pentru Sfântul, săvârșit și întru tot laudat Apostol, pentru Sfântul a cărui pomenire o facem și pentru toți sfinții, cu ale căror rugăciuni cercetează ne pe noi, Doamne.”.

Prin urmare, cuvintele acestea, așa cum le auzim noi la Sfânta Liturghie, desprinse din context, nu ne spun decît atât. Fii atenți și nu uitați de Maica Domnului. E ca și când s ar

pântecelui tău.” (Luca 1, 42-43). Mai apoi o femeie a ridicat glas din popor, după marturia Sfântului Evanghelist Luca, pe când Domnul Hristos vorbea și era impresionată de învățătura Lui și a zis „Fericit este pântecul care Te-a purtat și sânul la care ai supt”, iar Domnul Hristos a răspuns „Adevărat, fericiți sunt cei ce ascultă cuvântul lui Dumnezeu și îl impunesc pe el” (Luca 11,27-28). În aceste cuvinte de lauda aduse de îngerul binevestitor, rostite de îngerul binevestitor, rostite de Sfânta Elisabeta, rostite de femeia aceea care a ridicat glas din popor și a fericit-o pe Maica Domnului, în aceste cuvinte este temeiul cultului pe care Sfânta noastră Biserică îl aduce Maicii Domnului.

Pentru că totdeauna noi trebuie să ne raportăm personal la lucrurile mai presus de noi, întrebarea este cam stau eu față de Maica Domnului, cât sunt eu de cinstitor față de Maica Domnului, ce înseamnă pentru mine Maica Domnului? Știu că pentru Fiul lui Dumnezeu Care S-a făcut om înseamnă mama Lui, știu că pentru Dumnezeu Tatăl înseamnă aleasa lui Dumnezeu Tatăl, știu că pentru Dumnezeu Fiul înseamnă locașul lui Dumnezeu Fiul, știu că pentru Duhul Sfânt înseamnă cea peste care S-a pogorât Duhul

Sfânt, știu că pentru Sfânta Elisabeta înseamnă Maica Domnului ei, știu că pentru femeia care a ridicat glas din popor înseamnă cea fericită, pentru mine, pentru mine personal ce înseamnă Maica Domnului, cât sunt eu de legat de Maica Domnului?

În privința aceasta există două extreme: unii care o cinstesc prea mult și alții care o cinstesc prea puțin. Care e de fapt locul Maicii Domnului în cinstirea Bisericii? Este după Domnul Hristos. Întu e Domnul Hristos, întâi e Dumnezeu Tatăl și Dumnezeu Duhul Sfânt, e Prea Sfânta Trime, apoi e Maica Domnului. Nu e înainte de Domnul Hristos, pentru că sunt unii care la Maica Domnului, parcă se gândesc mai mult ca la Domnul Hristos. Nu e corect. Maica Domnului este după Domnul Hristos. Și sunt alții care nu cinstesc pe Maica Domnului. Bineînțeles, nu sunt ortodocși aceștia. Și aceștia nu o cinstesc din motivele pe care le cred ei înțelepte pentru ei, dar care nu sunt înțelepte, pentru că iată, și îngerul a cinstit-o, și Sfânta Elisabeta a cinstit-o, și femeia care a ridicat glas din popor a cinstit-o, și Domnul Hristos a cinstit-o, și Tatăl Cel Ceresc, și Duhul Sfânt, așa încât pentru noi nu există nici o îndoielă. De altfel noi nu căutam naște temerilor pentru cinstirea Maicii Domnului, ci intrăm în

practica Bisericii, aceasta e practica Bisericii noastre și, în măsura în care noi facem parte din ea, suntem cinstitori ai Maicii Domnului. Fără aceasta nu se poate. Nu există Ortodoxie fără Maica Domnului. Așa că întrebarea de competențe pentru fiecare dintre noi este, totuși, eu personal cum mă raportez la Maica Domnului, cât mă gândesc eu la Maica Domnului, cum o am în vedere pe Maica Domnului?

Sunt unii care folosesc formula „Dumnezeu și Maica Domnului”, sunt alții care spun „Mi-a ajutat Maica Domnului”. Fără îndoială că Maica Domnului este mijlocitoare, dar noi nu știm în ce măsură a ajutat îl primim de la Dumnezeu sau de la Maica Domnului sau, de fapt, îl primim de la Dumnezeu prin mijlocirea Maicii Domnului, așa încât nu cred că e corect să spună cineva „Mi-a ajutat Maica Domnului”. Eventual poate spune „Mi-a ajutat Dumnezeu”, „Cred că s-a rugat Maica Domnului pentru mine” sau „Mi-a ajutat Dumnezeu prin rugăciunile Maicii Domnului” și așa mai departe. Nu e bine să folosim niste formule care scot în evidență pe Maica Domnului mai mult decât o scote în evidență Biserica. Biserica o socotește pe Maica Domnului totdeauna mijlocitoare la

Dumnezeu, așa cum a mijlocit pentru cei de la Cana Galileii când a zis către Domnul Hristos că nu au vin cei de la Cana Galileii, a mijlocit, I-a cerut Mântuitorului să îi ajute în împrejurarea respectivă. Aceasta este de fapt lucrarea Maicii Domnului. Așa credem noi.

Sunt unii credincioși care spun: „Doamne Maica Domnului”. Nu e corect. De ce? Nicăieri, în toate cărțile de cult ale Bisericii noastre nu veți găsi niciodată expresia „Doamne Maica Domnului”. Doamne se zice numai lui Dumnezeu, Doamne I se zice Mântuitorului nostru Iisus Hristos ca Fiul al lui Dumnezeu, Doamne I se zice Duhului Sfânt, deci „Doamne miluiește” zicem adresându-ne lui Dumnezeu Tatăl, „Doamne, Isuse Hristoase Fiule al lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul” și zicem lui Dumnezeu Fiul. Dar „Doamne Maica Domnului” nu e corect. „Maica Domnului”, „Preasfânta Nascătoare de Dumnezeu, miluiește-ne pe noi” și așa mai departe, însă nici într-un caz „Doamne Maica Domnului”. I am auzit pe mulți, femei și bărbați, care zic așa, însă nu e corect.

Sunt apoi unii care, deși fac parte din Biserica Ortodoxă, nu se raportează corect la Maica Domnului, în sensul că nu știu o rugăciune către Maica Domnului deși sunt alții

care știu „Visul Maicii Domnului” și alte rugăciuni care, de fapt, nu sunt rugăciuni ale Bisericii, ci sunt numai admise de Biserică, sunt niște rugăciuni populare în legătură cu Maica Domnului și care trădă uneori cumva cărțile respective – ajutor de la Maica Domnului, pentru cei care fac aceste rugăciuni. Bineînțeles, că nu e o greșală să le faci cineva, însă pe noi ne interesează rugăciunile oficiale ale Bisericii: Paraclisul Maicii Domnului, Acatistele Maicii Domnului.

Cei care cred în Maica Domnului și o pomenesc, dar nu sunt rugăciuni către Maica Domnului, iarși nu se raportează corect. De pildă, eu obișnuiesc ca pe cei pe care îi spovedesc, să îi pun – zic obișnuiesc, deoarece nu întotdeauna fie asta pentru că, câteodată, văd că nu știu și nu mai insist – să spună „Cuvine-se cu adevărat”. De ce? În Moltitelnice scrie că după ce preotul iezegă de pacate pe credincioșii care se spovedesc, să zică el „Cuvine-se cu adevărat”. Dar un episcop, episcop vicar la Sibiu, care acum este arhiepiscop la Constanța, înalt Prea Sfințitul Iucian, când m-a spovedit pentru prima dată, și de altfel de câte ori m-a spovedit, totdeauna a zis să spun eu „Cuvine-se cu adevărat”. Și atunci m-am obișnuit și eu cu lucrul acesta și,

ca să am o verificare despre felul cum se raportează credincioșii la Maica Domnului, îl întreb pe credincios: „Știi să zici, Cuvine-se cu adevărat”? Unu știu și spun, și alții zic „Da” și când le spun: ziceți, zic doar cuvintele „Cuvine-se cu adevărat”. Nic nu știu despre ce-i vorba. Aceșua nu sunt cinstitori ai Maicii Domnului, degeaba zic ei că sunt ortodocși. Nu se poate să nu știu o rugăciune către Maica Domnului. Unu nu știu și zic: „Nu știu „Cuvine-se cu adevărat””, și zic: „Dar ce rugăciune știți către Maica Domnului?” și zice: „Născătoare de Dumnezeu”, și zic: „Spune o” și sunt bucuros că știu măcar aceasta, dar noi credincioșii ortodocși e bine să știm „Cuvine-se cu adevărat”, adică să știm mai întâi ce este „Cuvine-se cu adevărat”. Dacă ne întreabă cineva: „Știi „Cuvine-se cu adevărat””, să nu zicem că „Știu” și să știm numai cuvintele „cuvine-se cu adevărat” pentru că nu e destul, încă e mai rău zic: „Dar înseamnă că tu nic nu știi despre ce-i vorba.”

Iubiți credincioși, în legătură cu aceasta vreau să mai amintesc ceva care ne privește pe noi personal o raportare personală la Maica Domnului. Dacă, în general, rugăm unii către Maica Domnului și formulele liturgice în

legătură cu Maica Domnului ne privesc pe toți împreună de exemplu zicem „Stăpâna noastră de Dumnezeu Născătoare” este și o rugăciune pe care s gât ai citi o de multe ori, nu știa cât v au oprit la ea, în care ne raportăm absolut personal la Maica Domnului și nu zicem „Stăpâna noastră”, ci zicem „Stăpâna mea” De exemplu „Împărăteasa mea cea prea bună” să zicem, dar nu mă gândesc la aceasta, ci mă gândesc la rugăciunea a ceea ceia dintre rugăciunile de mulțumire după Sfânta împărtășire cu Mântuitorul Hristos. Ne adresăm Maica Domnului și zicem așa: „Preasfântă Stăpâna mea, de Dumnezeu Născătoare – și zicem mai departe – care esti lumina întunecatului meu suflet, nădejdea, acoperământul, scaparea, mângăierea și bucuria mea”. Așa spunem îndrumați de Sfânta Biserică, dar, pentru că spunem la singular, la persoana întâi trebuie să ne și raportăm singular la aceasta și să zicem „Preasfântă Stăpâna mea”.

Deci am pe Maica Domnului ca stăpână? Îl am pe Dumnezeu și o am și pe Maica Domnului. E Maica Domnului pentru mine lumina mea, e lumină? Pentru că noi zicem că Maica Domnului e Maica Luminei „Pe Născătoare de Dumnezeu și Maica

Luminii întru cântări cinstind o să o mărim.”. Deci și ea e lumină, Maica Domnului ca Maică a Luminei e lumină. Noi zicem „Lumina mea, scăparea mea, bucuria mea, mângăierea mea, nădejdea mea”. Toate acestea înseamnă Maica Domnului pentru noi, trebuie să însemne și important este să știm dacă asta și înseamnă pentru noi. Deci o am cu pe Maica Domnului în simțrea mea, în conștiința mea, ca pe cea de care nă bucur și o știi stăpâna gândurilor mele? () am pe Maica Domnului ca lumină a vieții mele, ca lumină care aduce semănare în sufletul meu? „Prea Sfântă Stăpâna mea, de Dumnezeu Născătoare, care ești lumina întunecatului meu suflet, nădejdea, toată nădejdea mea spre tine o pun, Maica lui Dumnezeu, păzește-mă sub acoperământul tău”, spunem într-o altă cântare – scaparea adică un fel de refugiu, ne refugiem la Maica Domnului ca să primim ajutor, sprijin în împlinirea binelui mângăierea o avem pe Maica Domnului ca mângăietoare, ca mângăiere în viața noastră – acoperământul () o avem pe Maica Domnului ca ocrotitoare, ca acoperământ () avem pe Maica Domnului ca bucurie a noastră?

Dacă se întâmplă aceasta în viața noastră, înseamnă că Maica Domnului este la

locul ei în existența noastră personală, în ființa noastră, în persoana noastră, este prezența Maica Domnului în gândurile noastre. Bineînțeles, Maica Domnului nu e prezența cum e Domnul Hristos în sufletul nostru, pentru că Maica Domnului este într-un singur loc. Noi ne rugăm Maica Domnului și credem că rugăciunile noastre sunt duse de îngerii la Maica Domnului, dar ea nu este în mijlocul nostru, între noi, cum este Domnul nostru Iisus Hristos, pentru că Maica Domnului nu are fire dumnezeiască, ci are numai fire omenească, iar firea omenească este marginată. Noi știm lucrul acesta. Așa învață și Biserica, dar noi vorbim cu Maica Domnului ca și când ar fi de față pentru că o avem de față în conștiința noastră, aici avem gândul că suntem în legătură cu Maica Domnului. Dar Maica Domnului e într-un singur loc și e circumscrisă, nu este cu lînghe de pretutinderitate, adică nu este pretutundeni, însă Biserica noastră o consideră de față atunci când noi vorbim. Când zicem „Cuvine se ca adevărat să te ferim pe tine” considerăm că e cumva aproape și e de fapt aproape de simțirea noastră, de iubirea noastră, însă totuși nu este între noi și în noi, cum este Domnul nostru Iisus Hristos care este și Dumnezeu adevărat și

om adevărat și cu dumnezeirea. Să este pretutundeni, deci și în viața noastră, iar că firea omenească este într-un singur loc. Și Domnul Hristos, după firea omenească, este într-un singur loc, pentru că firea omenească nu poate fi pretutundeni.

Important este însă pentru noi să avem conștiința legăturii cu Maica Domnului și să ne simțim angajați într-o cinstirea Maicii Domnului ca să fim în cultul Bisericii noastre, să fim încadrați în cultul Bisericii noastre, nu numai la sărbătorile Maicii Domnului, ci totdeauna să ne adăcem aminte și de Maica Domnului și să o ținem în cinstirea care i se cuvine ceea ce este, după exprimarea Bisericii, „mai înaltă decît cerurile și mai curată decît strălucirea soarelui”, ca cea ce este „măntuirea a toată lumea”, ca cea ce „în oameni a născut și pe Stăpînii pe Domnul nostru Iisus Hristos - L-a născut”. Să avem conștiința aceasta a măreției Maicii Domnului și să ne simțim sub acoperământul ei, în ocrotirea ei, în cuprinsul atenției ei și pentru fiecare dintre noi. În cazul acesta suntem în rosturile pe care le vrea Biserica noastră și pe care Biserica noastră ni le pune în atenție.

Cît privește pe cei care nu sunt cinstitori ai Maicii Domnului, străini de

ortodoxie, eterodocși, să ne rugăm lui Dumnezeu să i miluiască și să ne para rau că n-au bucurile pe care le avem noi din cinstirea Maicii Domnului, că n-au ajutorul pe care-l avem noi din cinstirea Maicii Domnului. Cred că Maica Domnului va fi bună și cu necinstitorii ei, sau în orice caz va fi bună cu cei care nu o cinstesc pur și simplă, nu că au ceva împotriva Maicii Domnului, pentru că Maica Domnului e bună și o să i înțeleagă și pe cei care sunt caprinși de neputința aceasta a mândriei, sau de păcate care nu i lasă să înțeleagă lucrurile așa cum sunt, pentru că nu se lasă condași de Biserică. Părintele Arsenie Boca, Dumnezeu să-l odihnească, zicea: „In mintea strambă și lucrul drept se strambă”. Așa că Maica Domnului o să înțeleagă pe cei care au avut minte strambă și noi dorim ca oamenii să aibă măcar bucuria pe care o avem noi din faptul că suntem cinstitori ai Maicii Domnului.

Dumnezeu să ne ajute!

21 august 1995

MAICA DOMNULUI CA EXEMPLU PENTRU NOI

Cuceruie părinte, iubii tripi și iubii credincioși, ca să fim cu adevărat cinstitori ai Maicii Domnului trebuie să o cunoaștem pe Maica Domnului și mai ales putem fi cinstitori ai Maicii Domnului când i urmăm exemplul.

După ce duminică seara am spus ceva despre locul pe care îl are Maica Domnului în gândirea și practica ortodoxă, în cultul ortodox, după ce ieri seara am spus ceva despre felul cum trebuie să ne raportăm noi înșine la Maica Domnului, în această seară gândul nostru va stăruie în legătura cu Maica Domnului ca exemplu pentru noi, pentru că adevărata cinstire pe care o adăcem Maicii Domnului nu trebuie să se rezume numai la gând și numai la cuvânt, ci trebuie să treacă și la viață, și ca să o putem cinsti cu viața trebuie să știm ceva despre Maica Domnului, să încercăm să intrupăm în noi virtuțile Maicii Domnului.

Adevărul este că în Sfânta Evanghelie se vorbește despre Maica Domnului întâmplător. Sfinții Evangheliști nu și-au propus să ne prezinte pe Maica Domnului. Dacă cum cea ce este scris în fiecare dintre Sfintele Evanghelii despre Maica Domnului, constatăm că de fapt Sfinții Evangheliști nu și-au propus să scrie anume despre Maica Domnului, ci despre Maica Domnului s-a scris în Sfânta Evanghelie în legătura cu Domnul Hristos, tangențial, și de aceea putem găsi prea puține informații în legătura cu Maica Domnului. Credincioșii doresc să știe mai multe despre Maica Domnului și până la urmă s-au născut și la niște plăsmuiri, niște istorisiri despre Maica Domnului care vor să umple acest gol, însă, în realitate, golul acesta este mai mare decât se poate spune despre Maica Domnului, mai ales de către oameni necompetenți. De exemplu, *Trisla Maica Domnului* e o carte apocrită care vrea să spună ceva despre Maica Domnului, ceva ce nu e în gândirea autentică ortodoxă. Și atunci suntem mai folosiți să avem în vedere puținele informații despre Maica Domnului, ceea ce este autentic în gândirea ortodoxă și să ne mulțumim cu puținul acela. Și puținul acela pe care îl găsim în Sfintele Evanghelii despre Maica Domnului de fapt ne spune mai mult

despre Maica Domnului decât orice altceva care până la urmă este o umplutură.

Cel mai mult dintre Sfinții Evangheliști amintește despre Maica Domnului Sfântul Evanghelist Luca. Există o tradiție conform căreia Sfântul Evanghelist Luca a pictat o icoană a Maicii Domnului. Suntem însă mai siguri că Sfântul Evanghelist Luca, în prezentarea lui prin cuvânt, în icoana cuvântătoare a Evangheliei sale, ne-a întâlnit-o pe Maica Domnului mai mult decât celălalt evanghelist.

În Sfânta Evanghelie de la Matei se amintește despre Maica Domnului în legătură cu Nașterea Mântuitorului, dar nu ni s-a păstrat nici un cuvânt al acesteia. În Sfânta Evanghelie de la Matei se mai amintește de două întâlniri ale Maicii Domnului: cea cu frațul Domnului și cu Domnul Hristos și cea despre Maica Domnului la Cruce, la Crucea Mântuitorului, dar nu avem nici un cuvânt al Maicii Domnului.

În Sfânta Evanghelie de la Marcu, la fel, nu avem amintit ceva deosebit despre Maica Domnului sau ceva deosebit față de Sfântul Evanghelist Matei, dar în Sfânta Evanghelie de la Luca avem mai multe întâmplări în legătură cu Maica Domnului. Atât Buna Vestire, care este foarte prețioasă pentru noi și unde avem și

cuvinte ale Maicii Domnului și de unde înțelegem și atitudinea Maicii Domnului, după aceea în legătura cu Nașterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, cu închinarea pasturilor, cu prezentarea la Templul din Ierusalim a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, la întâmpinarea Domnului este și Maica Domnului de față, apoi vizita la Elisabeta, cuvintele Maicii Domnului din cantarea Maicii Domnului, după aceea o prezentare a celor întâmplare când Domnul Hristos avea doisprezece ani și când s-a pierdut de Maica Domnului în Ierusalim și întâlnirea în Templu, mai departe temele care a născut găs din popor și a zis „Făcitor este pântecul care l-a purtat și sânul la care ai supt” cuvinte adresate Mântuitorului ca referințe la Maica Domnului, la fel la Crucea Mântuitorului.

Sfânta Evanghelist Ioan ne prezintă pe Maica Domnului la nunta din Cana Galileii și, la fel, la Crucea Mântuitorului când Domnul Hristos a zis „Fiale, iată mama ta” și „Femeie, iată fiul tău.” (Ioan 19, 26-27).

Și apoi mai avem câteva cuvinte care amintesc de Maica Domnului în Faptele Sfinților Apostoli.

Toate acestea, luate la un loc și considerate în raport cu Maica Domnului ca

exemplu pentru noi, ne dau niște puncte de orientare, niște puncte de referință din care putem să înțelegem cum este Maica Domnului exemplu pentru noi și cum putem noi, ca cinstitori ai Maicii Domnului, să o avem în vedere și să o cinstim și prin ceea ce putem face noi raportându-ne la exemplul Maicii Domnului și în special la virtuțile Maicii Domnului.

Să căutăm acum să luăm pe rând niște cuvinte din Evanghelie și să vedem cum se prezintă Maica Domnului în conștiința noastră și cum trebuie să ne prezentăm noi în fața Maicii Domnului.

Cele dintru cuvinte, în ordine cronologică, așa cum s-au întâmplat, în legătură cu Maica Domnului, sunt cele în legătură cu Buna Vesure, și anume, spune Sfântul Evanghelist Luca în Evanghelia sa, că Preasfânta Fecioară Maria era în Nazaret și că acolo îngerul binevestitor, mergând, i a zis „Bucură-te, cea plină de dar, Domnul este cu tine. Binecuvântată ești tu între femei” (Luca 1, 28). I a spus să nu se teamă, i a răspuns Preasfintei Fecioare Maria la întrebarea ei cum va putea să fie ceea ce-i spunea îngerul că o să fie, adică cum va putea ea să fie mamă a Mântuitorului și după aceea se încheie cuvântul, istorisirea Sfântului Evanghelist Luca, cu faptul că Maica

Domnului a zis: „Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvântul tău.” (Luca 1, 38).

Din aceste cuvinte din istorisirea Sfântului Evanghelist Luca înțelegem că Maica Domnului a dus o viață curată, o viață în vederea binelui, în vederea preamării lui Dumnezeu și când îngerul binevestitor i-a spus că îl va naște pe Mântuitorul lumii, ea a zis: „Cum va putea fi aceasta de vreme ce eu nu știu de bărbat?” (Luca 1, 34). Prin aceasta Maica Domnului spune nu numai că n-a avut o legătură cu vreun bărbat, ci și că nu s-a gândit la așa ceva. Aceasta înseamnă curția Maicii Domnului, fecunditatea Maicii Domnului, iar Biserica noastră învață că Maica Domnului a fost fecioară înainte de naștere, cum e prezentată în Sfânta Evanghelie, ca a fost fecioară în naștere și că este pururea fecioară: „și Pururea Fecioara Maria”.

Deci aspectul acesta al curăției trebuie avut în vedere în legătura cu Maica Domnului,

Noul Teolog, ceea ce înseamnă că orice om care nazuiește la curăție poate să dobandească o viață mai presus de înfrînăciune și înaintea lui Dumnezeu – pentru că „pocăința este topirea pacatelor” și pentru că „dragostea acoperă mulțime de pacate” – dacă Dumnezeu nu îi mai reproșează păcatele de odinioară înseamnă că te-a ridicat mai presus de ele. Așa încât, fiecare de pe poziția lui să se silească să fie cât mai curat, după exemplul Maicii Domnului. Asta înseamnă cinsură față de Maica Domnului.

A întrebat Preastanta Fecioară Maria pe îngerul binevestitor cum va fi aceasta și îngerul i-a răspuns: „Dădă Sfântul Se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va acoperi; de aceea și Sfântul care Se va naște din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema.” (Luca 1, 35) și i-a dat un exemplu, și anume că și Elisabeta, rudena ei, rădăcina Maicii Domnului, are copii, va avea copii la bătrânețe. *„Dacă o bătrână din*

Dumnezeu n-ar fi ales-o dacă nu era vrednică să fie aleasă, dar acest cuvânt „Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvântul tău” arată smerența Maicii Domnului în fața voinei lui Dumnezeu, supunerea. Și asta îmi amintește de un cuvânt al părintelui Arsenie Boca, Dumnezeu să-l odinnească, cuvântul că „noi avem mintea care discută cu Dumnezeu în loc să se supună fără discuție”. Apoi Maica Domnului a avut mintea care s-a supus lui Dumnezeu fără discuție „Fie mie după cuvântul tău.”.

Să știi că noi acum, după atâta vreme, ne gândim la lucrurile acestea ca la niște lucruri încheiate, ca la niște lucruri care s-au petrecut cândva, dar nu avem în vedere și riscul pe care și l-a asumat Maica Domnului, Preasfânta Fecioată Maria, când a primit să fie mama Mântuitorului, pentru că ea n-a tăcut niciodată păcatul din alegerea ei, n-a făcut niciodată păcatul din ceea ce avea numai ea și ceea ce trebuia să știe ea și nu alții, ea nu s-a afișat niciodată cu curăța ei, cu fecioria ei, nu s-a afișat niciodată cu alegerea ei, nu s-a afișat niciodată cu mareșile ei reale, ci a trait într-un anonimat, într-o retragere totală, într-o retragere în care nu s-a pus în evidență cu nimic, nici măcar cu retragerea.

Nu era foarte simplu ca o tânără care nu avea statut de căsătorită să aibă un copil, să nască un copil. Cine ar fi crezut că aceasta s-a întâmplat prin Duhul Sfânt? Iată lumea s-ar fi gândit la ceva natural, cum s-a gândit și mai târziu, adică niciodată n-a contat Domnul Hristos ca fiul Fecioarei, ca Cel născut de la Duhul Sfânt și mai presus de fire, n-a contat niciodată Domnul Hristos în fața oamenilor așa, ci totdeauna a contat ca fiul lui Iosif și al Mariei și Maica Domnului așa a și vrut să fie cunoscut Domnul Hristos, numai că Duhul Sfânt l-a descoperit, Duhul Sfânt care a rânduit nașterea mai presus de fire a Mântuitorului a rânduit ca lucrurile acestea să nu rămână necunoscute, ci să fie cunoscute și de aceea în Sfânta Evanghelie s-au scris lucrurile acestea, însă Maica Domnului nu s-a afișat.

Iată un exemplu al Maicii Domnului față de noi și pe care l-am în vedere, și ar trebui să l-am în vedere de câte ori vrem să ne punem în atenția altora, de câte ori vrem să ne înfigem în conștiința cuiva, căci în cazul acesta nu suntem pe calca Maicii Domnului. Maica Domnului a primit să fie considerată cum nu era. Dreptul Iosif care a fost logodnicul ei și după aceea a contat ca soțul

Maica Domnului, ca barbatul ei – pentru că așa e scris în Evanghele, așa a fost randuiala lui Dumnezeu, ca să fie acoperite toate lucrurile acestea și să conteze ca soțul ei, să conteze în fața oamenilor ca tatăl Mântuitorului. Dreptul Iosif când și-a dat seama că Preastînta Fecioară Maria, pe care el n-o considera Preastînta Fecioară Maria, ci o considera o fecioară de rand, armeaza să nască, a vrut să-o lase pe ascuns, și-a propus să-o lase pe ascuns (Matei 1, 19).

Dacă ne gândim numai la aceasta, că și-a propus să-o lase pe ascuns, adică să nu facă scandal, să nu scoată în evidență niste lucruri pe care el le considera rele, ni-l prezintă acest fapt pe Stăntul și Dreptul Iosif ca pe un om extraordinar, un om care ar fi bine să fie urmat de maișii și maișile de tot ceea care au o tendință de a răscoli retele. Ei nu a răscolit nimic, ci și-a pus în gând să-o părăsească, să dispară și să rămână lumea cu conștiința că el a făcut o faptă rea și pentru că a făcut tapta aceea rea nu a putut să stea în fața oamenilor cu conștiința curată și cu îndrăzneală. A gândit să zică oamenilor că el e de vină și și-a pierdut urma. Dar Dumnezeu n-a lăsat lucrurile așa, pentru că, dacă e Dumnezeu la cărmă, nu se pot întampla lucrurile oricam și lucrurile stau

mers calea lor, în înțelesul că Duhul Sfânt i-a descoperit Dreptului Iosif și o ia pe Maica Domnului pentru că ceea ce s-a început în ea este de la Duhul Sfânt și lucrul acesta este consemnat în Evanghelia de la Matei.

Mai departe, din Stănta Evanghele de la Luca știm că Maica Domnului L-a născut pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos în condițiile saracăcioase pe care ni le prezintă Evanghelia, într-un staul, într-o peșteră – s-a spus mai târziu că staulul a fost un staul natural, o peșteră – și acolo s-a născut Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Nu ni se amintește nici un cuvânt al Maicii Domnului, dar ni se amintesc niște cuvinte ale ei din vizita pe care i-a făcut-o Maica Domnului Sfîntei Elisabeta înainte de a L-naște pe Mântuitorul și când Stănta Elisabeta a spus cuvintele acelea pe care le-am amintit și ieri seara: „Binecuvântata ești tu între femei și binecuvîntat este rodul pîntecei tale. Și de unde mie cinstea aceasta, să vină Maica Domnului mea la mine?” (Ca acel prilej și Maica Domnului a spus niste cuvinte pe care le spunem noi la slujbele noastre, mai ales la slujba de dimineața: „Martște suflerul al meu pe Domnul și s-a băturat duhal meu de Dumnezeu, Mântuitorul meu. Ca a căutat spre smerenia roabei Sale, că

iată de acum mă vor țelci toate neamurile. Că mi a făcut mie mare Cel Puternic și sfânt- numele Lui și mila Lui în neam și în neam spre cei ce se tem de El. Făcut a toate cu brațul Său Domnul, născut a pe cei mandri cu cugetul inimii lor. Pogorât-a pe cei puternici de pe scaune și a înălțat pe cei smerți, pe cei flămânzi i-a umplut de bunătați, iar pe cei bogați i-a scos afară, deșerti. Iuat a pe Israel, suga Sa, ca să pomenească mila, precum a făgăduit părinților noștri, lui Avraam și seminței lui până în veci" (Luca 1, 46-55).

Cuvintele acestea sunt cuvinte rostite de Maica Domnului și păstrate în Evanghelia de la Luca, de Sfântul Evanghelist Luca. Sunt cuvinte de recădere, cuvinte de preamărire a lui Dumnezeu, cuvinte în care Maica Domnului se prezintă ca smerită. Nu ca smerită prin viață, ci ca smerită prin situație. Adică nu a avut o situație de frunte, o situație bună cum ar zice noi, ci a avut o situație de oameni de jos, a fost dintr-o familie de oameni modești, de oameni săraci, dar Dumnezeu, care caută la cei de jos, a căutat la Maica Domnului cea care era de jos, dar pe care a ridicat-o Dumnezeu acolo unde trebuia să fie, mai presus de toată făptura, mai presus de Ieruvimi și Serafimi.

Mântuirea se face prin Dumnezeu. Noi degeaba vrem să facem niște lucruri extraordinare. Ceea ce trebuie să facem noi este să ne lăsăm în mâinile lui Dumnezeu și apoi lucrează Dumnezeu ca un Stânt, cum știe cu ticărie dinre noi, și dacă vrea Dumnezeu să ne afirme, ne afirmă, și dacă nu vrea Dumnezeu să ne afirme, degeaba vrem să ne afirmăm noi.

Asta înseamnă să urmăm exemplul Maicii Domnului, să fim smerți, adică să fim fără veleități și marale fără veleități religioase. Nu zice nimeni că nu trebuie să ocupăm, creștini fiind, locuri de frunte în societate, în cultură sau chiar în conducerea oamenilor. Putem să avem astfel de locuri și să dea Dumnezeu să fie cât mai mulți creștini la locuri de frunte și la locuri din care să poată ajuta pe alții, dar lucrul de competență pentru noi este să i slujim lui Dumnezeu și să ne ridice Dumnezeu acolo unde vrea El să fim. Așa a făcut Maica Domnului, care parcă ar fi știut cuvântul Sfântului Isaac Sirul după care „desăvârșirea este o prăpastie de smerenie”.

În legătură cu cele întâmplare îndată după nașterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, cu închinarea magilor, cu închinarea păstorilor ne spune Luca în Sfânta Evanghelie

că Maica Domnului păstra toate în inima ei. Cineva, și cred că pe buna dreptate, spunea că Maica Domnului este adevăratul chip al Ortodoxiei. De ce? Pentru că a păstrat în inima ei cuvintele cele folositoare, cuvintele cele bune. În măsura aceasta suntem ortodocși, în măsura în care, ca și Maica Domnului, păstrăm și noi cuvintele cele sfinte în inima noastră.

Din smerenia Maicii Domnului a pornit tăcerea ei. Maica Domnului n-a fost o persoană cu angajare în cuvânt, în cuvântări. De ce? Ea a vrut totdeauna ca Domnul Hristos să fie preamărit, Ea să fie suat și ea să fie nesuată. Atât de mult s-a gândit Maica Domnului la lucrul acesta încât, la Ierusalim, când Domnul Hristos S-a pierdut de Maica Domnului și de dreptul Iosif și după ce L-au găsit în templu — de unde avem cele dintâi cuvinte ale Maicii Domnului rostite către Domnul Hristos și cele dintâi cuvinte ale Mântuitorului nostru Iisus Hristos păstrate în Sfânta Evanghelie — Maica Domnului a zis: „Fiule, de ce ne ai făcut noua această? Iată, tatăl Tău și eu

căutăm”. Și e interesant cum l-a pus întâi pe Dreptul Iosif și l-a prezentat ca tată. Săa, ca tatăl Mântuitorului, și după aceea a spus „eu”. N-a zis „cu și tatăl Tău” ci „Iată, tatăl Tău și eu”. Săa nu a zis „Dreptul Iosif sau Iosif și eu îngrijorăm Te căutăm.”.

Dacă ne gândim mai profund la lucrurile acestea, vedem marele Maica Domnului, că era aceasta de cu grijă ca să se întâmple niște lucruri deosebiți de mari, dar în condiții, să zicem așa, micșorate.

Mai departe mai avem un cuvânt al Maicii Domnului în legătură cu nunta de la Cana Galileii, când Maica Domnului a fost împotrivă pentru cei care a nuntă nu mai aveau vin și Maica Domnului a pus înainte Mântuitorului faptul acesta și Mântuitorul a prefaceat apa în vin. Și atunci a zis Maica Domnului singurul cuvânt de îndrumare către oameni, către una dintre oameni, care erau acolo, către suitorii: „Iaceți ceea ce vă va spune El” (Ioan 2, 5). Am putea zice că acest cuvânt este un cuvânt veșnic și cuvântul de

veacuri, a rămas în Evanghela de la Ioan și care iarăși ne arată pe Maica Domnului în anonimatul ei, în retragerea ei, în smerenia ei. Numai așa putem avea pe Maica Domnului ca exemplu dacă îi urmăm smerenia, dacă îi urmăm sinceritatea, dacă îi urmăm dorința de a-L pune în atenție pe Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Așa ne poate fi și ne este Maica Domnului un exemplu.

Să știi că Domnul Hristos, care pe cruce fiind i-a dat-o în grijă pe Maica Domnului Sfântului Ioan Evanghelistul și pe Sfântul Ioan Evanghelistul l-a pus în atenția Maicii Domnului, a făcut atunci o legătură între toți credincioșii cei buni și Maica Domnului. Pentru că l-a dat-o ca mamă. Ca mama pentru că s-o avem în atenție și ca mamă pentru că să ne abă în atenție. De aceea noi avem mare bucurie din faptul că Maica Domnului este ocrotitoarea noastră, este sprijinătoarea noastră, este pentru noi ca o mamă bună care vrea să ne ajute și care ne ajută în masca în care știe ea că și Fiul ei vrea lucrul acesta și în măsura în care noi o rugăm să ne ajute, să ne fie ocrotitoare.

Toate acestea o pun în atenție pe Maica Domnului în conștiința noastră și dacă ne gândim la lucrurile acestea, suntem cu adevărat

cinstitori ai Maicii Domnului atunci când îi urmăm smerenia, anonimatul, tăcerea. Fac o paranteză aici, să știi că nu mă gîndesc la o tăcere ostentativă, la o tăcere a mutului. Doar de aceea ne a dat Dumnezeu cuvânt, ca să vorbim, dar să știm cât să vorbim și când să vorbim și să luăm seama la cele ce le spunem, în orice caz, să ne gândim că Maica Domnului a trăit în tăcere, dar a spus și cuvânt când a fost necesar să spună, de exemplu „Am născut”, a spus și cuvânt atunci când a trebuit să spună cuvînt „Încep ceea ce vă va spune El”, a spus cuvânt de rugăciune când a zis: „Mărește suflete al meu pe Domnu”. Deci Maica Domnului a și vorbit, nu numai a tăcut. Noi deducem că își ducea viața în tăcere prin faptul că Sfîntul Evanghelistu ne spune puține cuvinte ale Maicii Domnului. Maica Domnului a spus cuvânt și atunci când a zis: „Iată, iată. Iată și eu îngînorat. Te căutăm”, cuvânt să zicem așa de nemulțumire, un cuvânt de neliniște și totuși l-a spus. A trebuit spus și l-a spus. Așa că dacă învățăm să tăcem, să învățăm să tăcem mai mult când trebuie să tăcem, nu să nu vorbim.

Atît de mult a respectat Domnul Hristos, Fiul lui Dumnezeu, făcut om din Preasfînta Fecioară Maria, atît de mult a

respectat El smerența Maicii Domnului, încât n-a făcut în viața Maicii Domnului nimic ca s-o scoală în evidență, n-a făcut nimic spectaculos în viața Maicii Domnului, n-a pus-o în evidență cumva așa, ca s-o aștepte de a-i face pe oameni s-o vadă în mărețiile ei, ci a rânduit, respectând și smerența, ca Maica Domnului să moară cum mor oamenii și să fie îngropată cum sunt îngropate oamenii de rând. Și după aceea, după ce a fost așezată în mormânt — este credința noastră, ca și tradiția Bisericii — Domnul Hristos a înviat-o pe Maica Domnului și i înălțat-o la cer și cu trupul. Aceasta este credința noastră. Vă spunem că e o taină pe care n-o înțelegem, dar pe care o primim pentru că tainele se primesc, nu se înțeleg.

Toate acestea sunt și rămân pentru noi exemple, exemple pentru o viață curată, pentru o viață cinstită, pentru o viață stăntă, care pune în evidență spiritualul și nu materialul, adică nu partea materială din om, ci partea spirituală. Mă gândesc că ar trebui să reflecteze mulți dintre credincioșii noștri, și mai ales tinerii, ar trebui să se gândească mereu la exemplul Maicii Domnului și când e vorba de îmbrăcăminte, de te uita cum se îmbracă. Adică să aibă o cuviință în îmbrăcăminte gândindu-se

și la Maica Domnului. Dacă tacem așa, atunci avem în vedere exemplul Maicii Domnului și atunci Maica Domnului este exemplu și pentru noi.

Dumnezeu să ne ajute să avem în vedere și acest exemplu.

22 august 1995

CINSTIREA MAICII DOMNULUI

Pe Maica Domnului o cinșim pentru că așa ne învață Biserica noastră, pentru că așa ne am pomenit, pentru că nu putem să nu cinșim pe Maica Domnului, ea fiind mama Mântuitorului nostru Iisus Hristos. E firesc, dacă L cinșim pe Domnul Hristos, dacă L previnăm pe Domnul Hristos, să fim și cinstitori ai Maicii Domnului. Ne-am pomenit cinstitori ai Maicii Domnului, îndrumați de Biserica noastră la aceasta prin rândurile sfintelor scrieri. De pildă, am auzit în cadrul sfintelor scrieri, de când m-am dat seama de aceasta cuvintele: „Pe Preastanta, curata, preabinecuvântata, mărită, stăpâna noastră, de Dumnezeu Nascătoare și pururea Fecioara Maria, cu toți sfinții și o pomenim”. Și am răspuns la acest îndemn totdeauna: „Preasfânta Nascătoare de Dumnezeu, mântuiește-ne pe noi”. E în centrul preocupărilor noastre și Sfânta Cruce și Maica Domnului. Într-o alcătuire de la Znaa Crucii, vorbind cu Maica Domnului, pomenim Sfânta Cruce și

zicem: „Rai de taină ești, Născătoare de Dumnezeu, care ai odrăsit nelucrat pe Hristos întru care lemnul (crucea) cel de viața purtător pe pământ s-a sădit. Pentru aceasta mălțat fiind acum se înțelege lemnul (Crucea) închinându-ne lui, pe une te marim”. Este o legătură între Maica Domnului și Crucea Domnului nu numai în sensul că Maica Domnului a stat la Crucea Domnului, ci și în înțelesul că Biserica noastră are în vedere și Crucea Domnului, și pe Maica Domnului. Și, în sfârșit, am învățat multe despre Maica Domnului pe parcursul vieții noastre și încă putem învăța. Și anume, cinșim pe Maica Domnului pentru că a ales-o Dumnezeu Tatăl, pentru că din ea s-a întrupat Dumnezeu Fiul, pentru că Duhul Sfânt s-a pogorât peste ea. Cinșim pe Maica Domnului pentru că îngerul binevestitor a zis: „Bucură-te, cea plină de dar, Domnul este cu tine.” (Luca 1, 28), pentru că Sfânta Elisabeta, sub puterea Duhului Sfânt, în prezența Maicii Domnului care L purta pe Domnul Hristos în pântecul ei a zis: „Binecuvântată ești tu între femei și binecuvântat este rodul pântecului tău și de unde mie cinstea aceasta ca să vină Maica Domnului meu la mine?” (Luca 1, 42-43). O cinșim pentru că a cinstit-o o femeie din popor care, umită de cuvintele Domnului

nostru Iisus Hristos, a ridicat glasul și a zis: „Fericit este pântecul care Te-a purtat și pieptul la care ai supt.” (Luca 11, 27). O cinșim pe Maica Domnului pentru că au cinșit-o toți sfinții și n-avem cum să n-o cinșim pe cea ce este mânia a toată lumea, care din oameni a răsărit și pe Cuvântul, pe Fiul lui Dumnezeu. La născut. O cinșim pe Maica Domnului ca cea ce este mai cinșită decât Heruvimii și mai mărită fără de asemănare decât Serafimii.

Cuvânt înregistrat la Mănăstirea Brâncoveanu
în luna februarie 1998 și difuzat pe RRC

CUVINTE DESPRE MAICA DOMNULUI

Maica Domnului a fost și este locaș al dumnezeieștii Treimi. Așa i-a spus ingerul când Preasfânta Fecioară a mureșat la Buna Vesure: „Cum va fi aceasta de vreme ce eu nu știu de bărbat?” Ea a auzit de la inger atunci: „Duhul Sfânt Se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri, de aceea și Sfântul care Se va naște din tine Fiul lui Dumnezeu se va chema.” (Luca 1, 34-35). Aici sunt cele trei persoane ale Sfintei Treimi care se unesc în Maica Domnului din clipa în care S-a întrupat Fiul lui Dumnezeu prin umbrirea de sus a Tatălui și prin lucrarea Sfântului Duh. Deci „Duhul Sfânt Se va pogori peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri – e vorba de Duhul Sfânt și de Tatăl – și Sfântul care Se va naște din tine Fiul lui Dumnezeu se va chema”, e vorba de Dumnezeu Fiul.

Deci Maica Domnului devine locaș al Preasfintei Treimi. Devenind locaș al Preasfintei Treimi, Maica Domnului poate să

ne ajute să ni se curățească și mintea, ca să devenim locașuri ale Preasfintei Treimi. Și locaș al Preasfintei Treimi Maica Domnului este în veșnicie: „Curățește mintea mea cea înunată cu tot felul de păcate și o fă locaș înfrumusețat al Preasfintei Treimi”. Numai dacă suntem locașuri înfrumusețate ale Preasfintei Treimi, prin mijlocirea Maicii Domnului, putem să lăudăm mîntirea și mila cea nemăsurată a Maicii Domnului, noi, netrebnicii robii ei.

Maica Domnului și acum este locaș al Preasfintei Treimi. Cum? Că doar L-a născut pe Domnul Hristos. Domnul Hristos S-a despărțit de ea. Da, S-a despărțit, așa cum se desparte orice copil de mama lui, dar asta nu înseamnă că Domnul Hristos nu mai este undeva în Maica Domnului. Unde? În inima ei, că ea nu L-a purtat numai în pîntecele ei, ci L-a purtat și în inima ei pe Domnul Hristos. Și de aceea Maica Domnului rămâne pentru veșnicie locaș al Preasfintei Treimi.

Maica Domnului e ca un rai. Când avem legătură cu Maica Domnului în conștiința noastră, în gândurile noastre, în

simburile noastre, e ca și când am fi intrat în rai. E o bucurie de rai de-a fi în legătură sufletească cu Maica Domnului.

Pe Maica Domnului o numim „rai cuvântător”, „rai de taină”. Bucuria din legătura cu Maica Domnului este o trăire a raiului.

Mi-aduc aminte, a fost odată la noi la mănăstire o împrejurare mai grea și mama a zis: „Apoi, dacă nu mai poți sta aici, să vii acasă, că doar tu ai unde veni”. E ceva atât de înduioșător. Vedem ce înscămnă inima de mamă? Nu te lasă niciodată. Te lasă alui, nu te vor, te oculesc, te resping, te marginalizează, te împing, te asupresc. Așa ceva nu poate face mamă! Pot face străini, dar cine are inima de mamă, nu poate. „Apoi tu, dacă nu mai poți sta aici, să vii acasă, că doar tu ai unde veni...”. Dacă mama cea pămîntească poate face așa ceva, gîndiți-vă la Maica Domnului! Maica Domnului să ne părăsească vre odată? Se poate cumva să ne părăsească Maica Domnului? Nu se poate! De ce nu se poate? Pentru că este mamă, pentru că are inimă de mamă. Noi zicem „Maica Domnului” ca și când am zice un titlu. Ori, noi trebuie să știm că Maica

Domnului este mamă. Și nu este mama numai pentru Domnul Hristos, este mama pentru toți cei care vrem să avem de mama. „Tu, dacă nu mai poți sta aici, să vi sească, că ai unde veni.” Apoi să știți că Maica Domnului zice tot așa către noi.

Vn părinte, Dumnezeu să-i ajute, poate unii îl cunoașteți, Părintele Arsenie Papadach de la Techirghiol, are un cuvânt în Convorbiri Duhovnicești, anume „Ceea ce poate Dumnezeu cu puterea, poate Maica Domnului cu rațiunea.” Maica Domnului poate să ne ajute prin raționamente și prin mijlocul biruinței de la Dumnezeu. Puterea ei este nemărginită, pentru că rațiunea ei este puternică și mijlocul ei revărsare de putere din puterea Fiului ei și Dumnezeu al nostru.

Credincioșii doresc să știe multe despre Maica Domnului și până la urmă s-a ajuns și la niște plămădiri, niște istorisiri despre Maica Domnului care vor să umple acest gol, însă în realitate ei este mai mult decât se poate spune despre Maica Domnului, mai ales de către oameni incompetenți. De exemplu, *Vișul Maicii Domnului* e o carte apocriptă, care vrea să spună

ceva despre Maica Domnului, ceva ce nu e în gândirea autentic ortodoxă. Și atunci suntem mai folosiți să avem în vedere pupnele informații despre Maica Domnului, ceea ce este autentic în gândirea ortodoxă și să ne mărginim cu pașutul acela. Și pașutul acela pe care îl găsim în Sfintele Evangheli despre Maica Domnului de fapt ne spune mai mult despre Maica Domnului decât acel mui care până la urmă este doar o umplutură.

Nu apărut și niște cărți cu viața Maicii Domnului care nu spun mare lucru. De ce? Pentru că Maica Domnului a fost smerită, despre Maica Domnului nu se poate spune mult. În Scriptură se spune puțin și în altă parte cei care spun despre Maica Domnului ceva sau vor să spună ceva deosebit, sau nu sunt competenți. Nu cum să spună. De ce? Pentru că Maica Domnului, fiind smerită, n-a vrut să fie pasă în atenția oamenilor. Dorința ei a fost ca Domnul Hristos să fie pus în atenția oamenilor. La nunta din Cana Galileii a zis către slujitorii de la nuntă: „Faceți ceea ce vă va spune El.” (Ioan 2, 5). Deci „vă spun și eu ceva, vă spun să faceți ce vă va spune El, nu să faceți ce vă spun eu. Eu nu vă spun, n-am eu rostul de a vă

spune, ascultați-L pe El, pe Iisus”. Și așa ca Maica Domnului, a fost smerită până la o așa măsură încât ea nu a vorbit despre cete ale ei, despre mărețele ei, despre nașterea ei mai presus de fire.

Acest cuvânt – „Iată roaba Domnului Fie mie după cuvântul tău” – arată smerenia Maicii Domnului în fața voinței lui Dumnezeu supănerii. Și asta îmi amintesc de un cuvânt al Părintelui Arsenie Boca, Dumnezeu să-l odihnească, cuvântul că „Noi avem muntea care discuta cu Dumnezeu în loc să se supună fără discuție”. Apoi Maica Domnului a avut muntea care s-a supus lui Dumnezeu fără discuție „Fie mie după cuvântul tău.”.

Maica Domnului n-a făcut niciodată publicitate din alegerea ei, n-a făcut niciodată publicitate din ceea ce avea numai ea și ceea ce trebuia să știe ea și nu alții, ea nu s-a arătat niciodată cu cutața ei, cu fecioma ei, nu s-a arătat niciodată cu alegerea ei, nu s-a arătat niciodată cu mărețele ei reale, ci a trăit într-un anonimat, într-o retragere totală, într-o retragere în care nu s-a pus în evidență cu nimic și nici macar cu retragerea. Iată un

exemplu al Maicii Domnului față de noi și pe care-l avem în vedere, și ar trebui să-l avem în vedere de câte ori vrem să ne punem în atenția altora, de câte ori vrem să ne înfigem în conștiința cuiva, căci în cazul acesta nu suntem pe calea Maicii Domnului.

Păceti ceea ce vă va spune El.” (Ioan 2, 5). Am putea zice că cuvântul acesta este un cuvânt vesnic și cuvântul de îndrumare al Maicii Domnului, mesajul Maicii Domnului „Păceti ceea ce vă va spune El”, pe El îl vreau în lucrare, pe El îl vreau în atenție, pe El, pe Fiul meu „Păceti ceea ce vă va spune El.” (Ioan 2, 5).

Mantuirea se face prin Dumnezeu. Noi degeaba vrem să facem niște lucruri extraordinare. Ceea ce trebuie să facem noi este să ne lăsăm în mâinile lui Dumnezeu. Și apoi lăcrează Dumnezeu ca un Stănt, cum știe cu fiecare dintre noi, și dacă vrea Dumnezeu să ne afirme, ne afirmă și dacă nu vrea Dumnezeu să ne afirme, degeaba vrem să ne afirmăm noi.

Asta înseamnă să urmăm exemplul Maicii Domnului, să fim smeriți, adică să fim fără velenități, și mai ales fără velenități reținoase. Nu zice nimeni că nu trebuie să ocupăm, ca

oamenii creștini, locuri de frunte în societate, sau în cultură, sau chiar în conducerea oamenilor. Putem să avem astfel de locuri și să dea Dumnezeu să fie cât mai mulți creștini la locuri de frunte și la locuri din care să poată ajuta pe alți, dar lucrul de căpetenie pentru noi este să îl slăvim lui Dumnezeu și să nu ridice Dumnezeu acolo unde vrea El să fim. Așa a făcut Maica Domnului. Ea pare că ar fi spus cuvântul Sfântului Isaac Sirul după care: „Desăvârșirea este o prăpastie de smerenie”.

În legătură cu cele întâmplate îndată după Nașterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, cu închinarea magilor, cu închinarea păstorilor ne spune Luca în Sfânta Evanghelie că Maica Domnului păstra toate în inima ei. Cneva, și cred că pe bună dreptate spunem că Maica Domnului este adevăratul chip al Ortodoxiei. De ce? Pentru că a păstrat în inima ei cuvintele cele folositoare, cuvintele cele bune. În măsura aceasta suntem ortodocși, în măsura în care, ca și Maica Domnului, păstrăm și noi cuvintele cele sfinte în inima noastră.

Să ne gândim că Maica Domnului a trăit în tăcere, dar a spus și cuvânt când a fost necesar să spună, de exemplu: „Vin nu au.”. A spus și cuvânt atunci când a trebuit să spună cuvânt: „Faceți ceea ce vă va spune El.”, a

spus cuvânt de rugăciune când a zis: „Mărește suflete al meu pe Domnul.”.

Deci Maica Domnului a și vorbit, nu numai a tăcut. Noi deducem că și dădea viața în tăcere prin faptul că Sfântul Evanghelist ne spun puține cuvinte ale Maicii Domnului. Maica Domnului a spus cuvânt și atunci când a zis: „Iată, tatăl Tău și eu îngrijorați Te căutam”, cuvânt să zicem așa de nemulțumire, un cuvânt de neînște și totuși l-a spus. A trebuit spus și l-a spus. Așa că noi, învățăm să tăcem, să învățăm să tăcem mai mult când trebuie să o facem, nu să nu vorbim.

Mă gândesc că ar trebui să reflecteze mulți dintre credincioșii noștri, și mai ales tinerii, ar trebui să se gândească mereu la exemplul Maicii Domnului și când e vorba de amărăciuni, de țed cum se ambră. Adică să aibă o cuvântă în îmbricăminte gândindu-se și la Maica Domnului.

Care trebuie să fie raportul nostru cu sectele evanghelice? Avem dreptul să fim pasivi, fie cler, fie laici?

E greu de spus. Cred că ceea ce trebuie să facem noi în raport cu ei ar fi aceea să avem un ascendent moral, să ne recomande viața

noastră mai mult decât pe ei. Asta ar fi prima biruință, în al doilea rând putem să i ocolim, nu ostentativ, dar să nu ne prea facem vorbă cu ei, pentru că să știți că de multe ori influențele acestea, chiar dacă nu doboara, în orice caz clatină, și nu sunt totuși destul de întarși ca să poată să facă față. Episcopul de la Vâlcea, P.S. Iosif Gașion, a fost cândva la noi la mănăstire, el și un frate de al lui au fost studenți în teologie. Și au venit la vorbă acasă despre ce spun sectarii despre Maica Domnului. Și a zis că tatăl lor care era preot nu i-a lăsat să vorbească așa ceva în casa lui. Adică își dădea seama totuși că noi nu discutăm despre Maica Domnului ci noi o cinștim pe Maica Domnului.

Se zice că un copil își căuta mama. „Nu ai văzut-o pe mama?”, întreba copilul și cineva îi spunea „Mă copile, am văzut o femeie a trecut adineciori pe aici”. Dar zice copilul „Eu nu caut o femeie, ea o caut pe mama”. Nici mamele noastre nu sunt o femeie ca toate femeile ci sunt unice față de celelalte femei. Deci despre Maica Domnului, dacă îngerul a spus „Binecuvântata ești tu între femei”, nu mai avem noi alt cuvânt să

spunem că ea a fost o femeie ca toate femeile, pentru că nu a fost o femeie ca toate femeile.

Înainte cu mai mulți ani, știu eu, vreo șapte, am citit o carte intitulată *Faceți ceea ce vă va spune El*, cuvinte spuse de Maica Domnului la Nunta din Cana Galileii. Autorul acestei cărți pune o problemă pe care nu-am pus-o și eu cu mai mult timp în urmă că oamenii de astăzi sunt mai puțin cinșători ai Maicii Domnului și se întreba din ce cauză. Și răspunsul, care mi-a plăcut foarte mult, era acesta „Crestinismul nostru este un creștinism de idei”, fiți atenți ce frazaș armeană, „și ideile n-au mamă”. Dacă îl avem pe Domnul Hristos în cinștea cuvenită, dacă pentru noi Domnul Hristos este o realitate, nu putem să nu fim cinșători și ai Maicii Lui. Iar dacă pentru noi Domnul Hristos este o idee, n-avem atunci pentru ce să îl cinștim mama, pentru că ideile n-au mamă. Extraordinar de frumos prezentată chestiunea!

Cred că Maica Domnului va fi bună și cu necinșătorii ei sau, în orice caz, va fi bună cu cei care nu o cinștesc pur și simplu, nu că au ceva împotriva Maicii Domnului, pentru că este bună și o să i înțelegă și pe cei care sunt cuprinși de neputința aceasta a

mândriei sau de păcate care nu-i lasă să înțeleagă lucrurile așa cum sunt, pentru că nu se lasă conduși de Biserică. Părintele Arsenie Boca, Dumnezeu să-l odihnească, zicea că: „în mintea stramba și lucrul drept se strambă”. Așa că Maica Domnului o să înțeleagă pe cei care au avut minte strâmbă, iar noi dorim ca oamenii să aibă măcar bucuria pe care o avem noi din faptul că suntem cinstitori ai Maicii Domnului.

Nu există Ortodoxie fără Maica Domnului.

Relieful ortodoxiei

Părintele Teofil – icoană a intervalului

Orice miracol se pare că îl înțelegem abia după ce se stinge irevocabil. Pare că judecăm întotdeauna înălțimea dragostei prin comoșia despărțirii. E deconcertant modul în care ratăm marile întâlniri cu prezentul, sub un spectru paseist, continuu înrădăcinat în huma melancoliei, înecată în retorica crizei și revendicarea disoluției actualității. Sub umbra tradiției parcă nu mai e chip să scrutăm prezentul; printr-o înăscută aplecare deletistă glisăm pe certitudini vagi, recuzând cu un aer decrepit-sapiential existența, hic et nunc, a excepționalului.

Ca români, am știut întotdeauna să proslăvim, cu asupra de măsură, posteritatea. În perimetrul nostru moartea convertește orice existență în valoare. Aici discursul este mereu encomiastic, iar empușul naiv disimulat. Paura admirărilor noastre este deschisă, aproape grotesc, numai spre cimitir. La noi, orice demers enc pare a fi restaurativ, orice cuvânt evocator – o specie a necrologului, orice învingător – un adormit întru Domnul.

Conștienți de această rușinată demisiune, s-ar cuveni, credem, să ne desfacem inima spre modelele vit. Vivifiantă, nu atât ca biologie incontestabilă, ci ca o prezență în care sensul se deslușește, actantă a rostului. Or, aceste atribute, într-o debordantă efervescență, înaripată aratare și cautată trecere, se regăsesc

inconfundabil într-un bărbat religios pe care tot mai mulți îl știu: părintele Teofil.

Bătrânul acesta, cu chipul rumen și plete dalbe, robust, surâzător, agil și hâtru, ascunde nelindoiș o taină, chiar dacă nu mereu recunoscută. Ca orice om în care nu mai este viclesug, părintele nu e o figură notorie în spațiul cultural extra-ecclesial, fapt care, însă, nu-i contestă în nici un chip verucitatea ontică. Nefirescul său e dincolo de handicapul congenital (nevederea) sau de condiția sa activă: ieromonah. Numit „duhovnic al ASCOR-ului”, ori „avvă coborât din Pateric” (pr. Galeriu), părintele Teofil viețuiește într-o preacurată mănăstire de la poalele Făgărașului. Atunci când vine printre noi, aduce cu sine ascuțimea creștelor, fragranța coniferelor și tăria apei de munte, într-un cuvânt, boarea prospețimii. Întemeiat de rugăciune, luând ca scut pravila, monahul de la Sâmbăta arde veșnic în cuvânt. Nu poate fi nici o întâmplare în faptul de a fi fost botezat cu numele ucenicului cel iubit, Ioan, luând apoi, în chip mirnat, numele iubitorului de Dumnezeu: Teofil.

Vedetă a serilor duhovnicești, producător de adevărate spectacole, mereu oportun, părintele a refuzat debușeul publicistic crispat, rămânând aproape necunoscut în spațiul cultural extra-ecclesial. În aceasta nu citim, însă, nici o invalidare: lăsându-se mai degrabă „cules”, părintele Teofil a ieșit ca un învingător, parcă fără să vrea. Trebuie spus din capul locului că părintele Teofil este, înainte de orice, o stare de spirit. Inalienabilitatea logosului scris, livrescul în general, pare să nu-l pună în valoare; și totuși, noi o știm: parafrazându-l pe Heidegger, am spune că doctrina adevărată îi este

„nerostitul” din rostirea sa. Omiletica erudită pe arie bisericească, competența exegetică, experiența monastică, nu acestea îi aduc mai întâi pe credincioși în sălile de conferințe. Senin, spontan, ironic (în sens mai mult socratic decât patristic), părintele Teofil e un „zoon gelastikon” uservit pe deplin aproupelui. Surâsul îi este de copil, nostalgiile – nevinovate, naivitatea – candidă. Omnipotența sa conjuncturală, această dominare pe orizontală, care-l îmbucură trist („cuvântul meu e sămânță pe pământ pietros”) se datorează numai parfumului risipit cu gratuitate neselectivă. Însă dincolo de euforia născută epidermic, pușini o știu, părintele este abandonat cu condescendență: „Cerești de la mine blagoslovenie atât cât sunt aici”. Sărbătoarea sa lăuntrică și, prin ea, jubileul proximității sale, concrete pe un program paideic lipsit de relaxări și comodități. Tot ceea ce primim în predica sa, dar mai ales în conferințele susținute decontractat și afabil, e fructul unei ortopraxii nevăzute: asceză continuă, fără crispare și asperități, dar sinuoasă și tensionată. Părintele este convingere, în primul rând, pentru că este trăire; de aceea, și atunci când rostește truisme sau banalități, rămâne spumos și pregnant. Cuvântul este investit cu tărie numai prin articulare finșială. Totul pare întemeiat: sfaturile sunt însoțite de o mimică deferentă, sancțiunile – de o intonație adecvată, glumele – de un zâmbet complice. Flișa sa este mereu într-o necuprinsă îmbrățișare; aceasta aduce cu sine, inefabil și întru preaplin, infinitul dragostei.

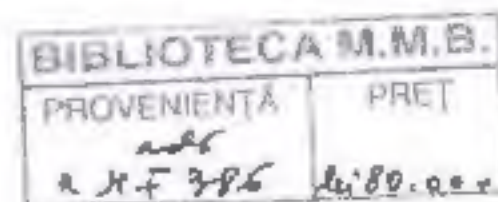
Monahul care recită poezii nupțiale este înconjurat ocrotitor, pretutindeni, de tineri. Așași într-o nealterată osmoză, părintele – și tocmai el – le arată calea spre lumină. Nu este întâmplătoare această apropiere și nici neiară semnificant. Învățătura-i sădită printre semeni vine spre ilustrarea unei subiacente înruderii. Printre altele, părintele Teofil, unei tradiționale filosofii sepulcrale a Părinților, (pr)opune reflecția asupra vieții. Departe de amenințările tanatologice, străin de spaima paralizantă, părintele Teofil devine el însuși, pentru tineri, un model ontologic. Detașat de clișeele scortoase și prăfuite ale coreligionarilor săi (și, implicit, ai noștri), reticent la unele reflexe călugărești, părintele Teofil este absolvent al Facultății echilibrului. E neîndoiebnic pentru cei care-l cunosc, în sensul tare al cuvântului, că s-a născut pentru a lărgi relieful uman al creștinismului dreptmăritor. Infinitului pneumatic al Ortodoxiei i-a corespuns mereu o plenară diversitate sub raport caracterial: de la Avva Antonie cel Mare până la Cuviosul Siluan Athonitul, sau de la părintele Cleopa la André Scrima străbăți, într-un fel, aceeași albie inepuizabilă: alteritatea e o bucurie, diferența un privilegiu. În această minunată felurime se cuvin citite și cele mai insolite afirmații ale părintelui, care, la o adică, se vedește un desăvârșit mărturisitor și apologet al învățăturii Mântuitorului.

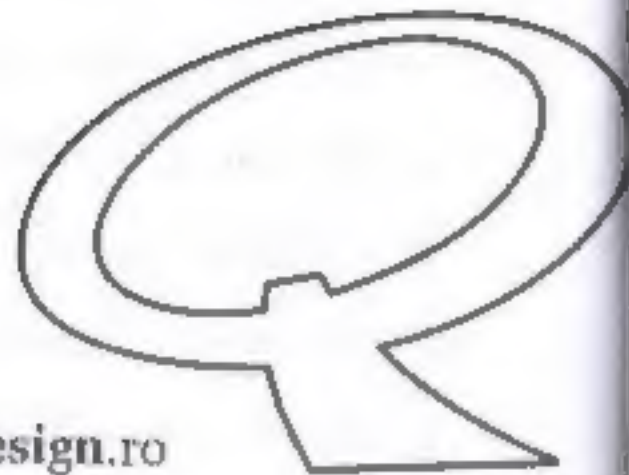
Credem cu tărie că părintele Teofil va rămâne un ipochimen atemporal plasat mereu în interval: între ațineranță și sedentarism, între rigoarea patristică și elasticitatea bunului simț țărănesc, între înțelepciunea populară și rodajul intelectual, între ingenuitatea scenică și un diafan histrionism asumat, între discursul perifrazat și sentința ireductibilă, între licență și inovație, între certitudine și neprihănită zovăială, la toate aceste interstii se întrupează chipul pacificat al unui bătrân care se încăpățânează să rămână veșnic tânăr.

MIHAI NEAMȚU

Cuprins

Părintele Teofil Duhovnicul.....	5
Autobiografie	17
Intrarea în Biserică a Maicii Domnului	21
Maica Domnului – ocrotitoarea noastră	29
Icoana Maicii Domnului nefăcută de mână omenească	40
Cinstitorii Maicii Domnului	48
Maica Domnului în Ortodoxie	61
Cine este Maica Domnului pentru mine ?.....	81
Maica Domnului ca exemplu pentru noi	97
Cinstire Maicii Domnului.....	116
Cuvinte despre Maica Domnului	119
Relieful ortodoxiei.	
Părintele Teofil - icoană a intervalului.....	131

tipar realizat de www.qualdesign.ro

- ⊕ tipografie proprie & pre-press
- ⊕ web
- ⊕ outdoor
- ⊕ obiecte artizanat
- ⊕ campanie publicitară
- ⊕ montaj video și sunet

producție și
simțire publicitară

sc. **qualdesign srl**

3400, cluj-napoca
str. piața mărăști nr. 3 bl. 12
tel/fax: +40 264 450006
0744 562235, 0744 531369
marketing@qualdesign.ro

Încercările din această colecție se doresc a fi un îndemn pentru cititori de a cunoaște și aprofunda trecutul și prezentul. Scopul nostru, totuși ei în spiritul libertății presei și al adevărului, să determine pe orice credincios să trăiască și să opereze în viața de fiecare zi principiile religiei în care s-a botezat. Fie ca năzuințele către care aspiră noua „Bibliotecă ortodoxă” să fie binecuvântate de arhiepiscopul Timociei și să ne bucurăm de roadele lor.

† *Nicolae Mitrăcelul Fanatului*

Calitățile care îl fac pe părintele Teofil iubit, căutat și preferat de cei ce doresc să înainteze pe drumul desăvârșirii sunt foarte multe. Deși nevăzător, a parcurs toate operele filocalice pe care le-a reținut aproape întocmai, așa încît le poate utiliza oricînd în funcție de problemele de fiecare zi. Mulți am citit aceste opere, dar el știe să le aleagă și să le citeze admirabil, în funcție de necesități. Datorită unei memorii fantastice reușește să reproducă pagini întregi dintr-un Sfînt Părinte sau altul. Ceea ce reprezintă însă una din laturile remarcabile ale sfătuirilor sale duhovnicești este omenescul, lipsa de ostentație și înțelegerea lipsită de exagerări a modului cum tratează pe cel ce i se confesează. Cum însuși mărturisește, a ajuns aici pornind de la sine însuși: „N-am urmărit lucruri extraordinare, nici pentru mine nici pentru alții, ci viața mi s-a desfășurat normal, fără opintiri, fără veleități, cu simpla dorință de a sluji lui Dumnezeu prin tot ce fac, deci nu numai prin rugăciune.” Cei care apelează la părintele Teofil sunt deseori mirați de modul neconformist de a sfătui sau de a explica situații din cele mai complicate. Dar tocmai acest lucru îl atrage și îl înțelegește.

† *Nicolae Mitrăcelul Fanatului*

